

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego

KPB.410.004.02.2021

nadinsp. Paweł Dzierżak
Komendant Stołeczny Policji
Komenda Stołeczna Policji
ul. Nowolipie 2
00-150 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/040 – Przygotowanie wybranych podmiotów do realizacji zadań na rzecz zapewnienia porządku publicznego z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Stołeczna Policji (dalej: KSP) 00-150 Warszawa, ul. Nowolipie 2.
Kierownik jednostki kontrolowanej	nadinsp. Paweł Dzierżak, Komendant Stołeczny Policji, od dnia 5 stycznia 2021 r. ¹ do chwili obecnej. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił nadinsp. Paweł Dobrodziej, Komendant Stołeczny Policji, od 11 grudnia 2017 r. do 4 stycznia 2021 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przygotowanie organizacyjne i kadrowe KSP do realizacji zadań ustawowych w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Przydział, ewidencjonowanie, przechowywanie oraz pobieranie środków przymusu bezpośredniego, broni palnej i amunicji. Szkolenie i ćwiczenia oddziałów, samodzielnych pododdziałów prewencji Policji i nieetatowych pododdziałów, oddziałów prewencji Policji. Przygotowanie i prowadzenie działań sił policyjnych z użyciem środków przymusu bezpośredniego w ramach operacji (akcji) policyjnych. Kontrola stosowania przez funkcjonariuszy środków przymusu bezpośredniego. Pomoc psychologiczna i prawna udzielana policjantom.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do 30 listopada 2021 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Kontrolerzy	1. Agnieszka Cicha, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KPB/46/2021 z 21 czerwca 2021 r. 2. Artur Kozłowski, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr KPB/49/2021 z 21 czerwca 2021 r. 3. Maciej Lenarcik, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KPB/50/2021 z 21 czerwca 2021 r.

(akta kontroli tom I str.1-6)

¹ Od 5 do 26 stycznia 2021 r. – pełniący obowiązki Komendanta Stołecznego Policji.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Komenda Stołeczna Policji była przygotowana w niezbędnym stopniu do skutecznej ochrony porządku publicznego w trakcie zgromadzeń lub innych wydarzeń o charakterze masowym, w związku z którymi istniało zagrożenie wystąpienia zbiorowego naruszenia bezpieczeństwa i porządku publicznego. NIK stwierdziła w tym zakresie, że:

- Komendant Stołeczny Policji (dalej także: Komendant) zapewnił organizację, Oddziału Prewencji Policji w Warszawie (dalej: OPP) i Nieetatowego Oddziału Prewencji (dalej: NOP), zgodnie z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi Policji. NIK stwierdziła przy tym spadek zatrudnienia OPP w II połowie 2021 r. poniżej wymaganego minimum, lecz dostrzega, że okoliczność ta równoważona była innymi działaniami na rzecz wzmocnienia sił pozostających czasowo w dyspozycji Komendanta, w tym OPP;
- Komendant zapewnił niezbędne zaopatrzenie i wyposażenie w sprzęt w zakresie uzbrojenia i środków przymusu bezpośredniego (dalej: śpb) dla KSP, OPP i NOP. NIK stwierdziła przy tym brak pełnego stanu wyposażenia w sprzęt uzbrojenia, śpb, sprzęt transportowy i środki ochrony indywidualnej dla KSP, OPP i NOP w stosunku do obowiązujących norm, co mogło mieć negatywny wpływ na realizację zadań, w tym dobór najbardziej odpowiednich środków do zaistniałych okoliczności;
- sposób przygotowania akcji i operacji policyjnych zarządzanych przez Komendanta był zgodny z przepisami wewnętrznymi Policji. Wdrożone rozwiązania umożliwiały, adekwatną do okoliczności, reakcję na ujawniane przez Policję naruszenia porządku prawnego. Podjęcie przez Policję działań przywracających naruszony porządek warunkowane było co do zasady nieskutecznością poprzedzających je prób wykorzystania dostępnych instrumentów oddziaływania pozasądowego (komunikaty informacyjne, próby mediacji). NIK zaznacza przy tym, że przedmiotem oceny nie była taktyka działania Policji w toku zabezpieczeń oraz zwraca uwagę na znaczący odsetek zatrzymań osób, ocenionych przez Sąd jako niezasadne (co najmniej 34% wszystkich zatrzymań w ramach badanych działań policyjnych).

Komendant Stołeczny Policji prowadził działania mające zapewnić wyszkolenie policjantów OPP i NOP m.in. w zakresie stosowania śpb oraz taktyki i technik interwencji oraz stworzył mechanizmy nadzoru, które w ocenie NIK zapewniają kontrolę wyszkolenia policjantów OPP. W KSP prowadzono rozpoznanie potrzeb szkoleniowych zarówno w zakresie szkolenia zawodowego podstawowego, jak i doskonalenia zawodowego centralnego, z zachowaniem obowiązujących terminów i uwzględniając liczbę osób przyjętych (w przypadku szkolenia zawodowego podstawowego) oraz bieżące uwarunkowania funkcjonowania jednostek i komórek organizacyjnych KSP (w przypadku doskonalenia zawodowego centralnego). Jednocześnie w toku kontroli zidentyfikowano ograniczenia możliwości osiągnięcia odpowiedniego poziomu wyszkolenia policjantów OPP, m.in. z powodu kierowania policjantów do służby czy odwołania realizacji zajęć w związku z epidemią Covid-19.

Badanie losowo wybranych indywidualnych interwencji policjantów wykazało, że przeprowadzono je zgodnie z obowiązującymi przepisami i z zachowaniem zasad bezpieczeństwa policjantów. W toku ich realizacji policjanci przestrzegali praw

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

człowieka, zasadnie i prawidłowo stosowali śpb. Właściwi przełożeni służbowi dokonywali oceny zasadności użycia śpb, a w przypadku wątpliwości wszczynane były postępowania wyjaśniające oraz postępowania dyscyplinarne.

Skargi zaliczone do kategorii I „niehumanitarne lub poniżające traktowanie” oraz kategorii II „naruszenie praw i wolności” były rozpatrywane w KSP zgodnie z procedurą wdrożoną przez Komendanta, w sposób terminowy i w oparciu o prawidłowo zgromadzony, kompletny materiał dowodowy. NIK zwraca jednak uwagę na ryzyko nieobiektywnego i nierzetelnego ich rozpatrywania wynikające z przyjętego w KSP mechanizmu rozpatrywania skarg, w którym zadanie to realizowane jest przez kierowników komórek i jednostek organizacyjnych KSP, w których służbę pełnią skarżeni policjanci.

W uzasadnionych przypadkach dotyczących okoliczności zastosowania śpb lub broni palnej, Komendant zlecał wszczęcie czynności wyjaśniających w trybie art. 134i ustawy o Policji⁴, a w sytuacji podejrzenia naruszenia przez funkcjonariuszy dyscypliny służbowej w zakresie nieprawidłowego użycia śpb wszczynano w stosunku do funkcjonariuszy postępowania dyscyplinarne.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie organizacyjne KSP do realizacji działań w związku z zagrożeniem bezpieczeństwa i porządku publicznego

Opis stanu faktycznego

Na obszarze właściwości miejscowej Komendanta Stołecznego Policji utworzony został Oddział Prewencji Policji w Warszawie⁶. Stan etatowy OPP w grupie funkcjonariuszy Policji wynosił 1 193 osoby i nie podlegał zmianom w latach 2019-2021 (I półrocze). Struktura etatowa na stanowiskach policjantów (tj. podział etatów na komórki organizacyjne OPP) była zgodna z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi Policji⁷.

Poziom zatrudnienia na stanowiskach policyjnych w OPP liczony według stanu na dzień 1 stycznia w latach 2019-2021, wykazywał tendencję wzrostową, choć nie osiągnięto pełnego stanu zatrudnienia. Zatrudnienie wyniosło odpowiednio: 1 080 (90,5% limitu etatów), 1 084 (90,9%) i 1 115 (93,5%) osób. Było to zgodne z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi Policji⁸, określającymi wymóg wykorzystania przyznanego limitu etatowego w stopniu nie mniejszym niż 90% etatu OPP (dalej: próg zatrudnienia). W trakcie 2021 r. poziom zatrudnienia w OPP kształtował się poniżej wymaganego progu zatrudnienia. Według stanu na 1 lipca 2021 r. zatrudnienie wyniosło 1 037 osób, co stanowiło 86,9% limitu etatów. W późniejszym okresie odnotowano dalszy spadek zatrudnienia (wg stanu na 1 września 2021 r. zatrudnionych było 1 011 policjantów, tj. 84,7% limitu etatów), a następnie powrót do poziomu odnotowanego 1 lipca 2021 r. (wg stanu na 19 listopada 2021 r. zatrudnionych 1 041 policjantów).

⁴ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2021 r. poz. 1882 ze zm.).

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Decyzja nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie utworzenia, struktury organizacyjnej i etatowej oddziałów prewencji Policji oraz samodzielnych pododdziałów prewencji Policji (Dz.Urz. KGP poz. 2 ze zm.) – dalej: decyzja KGP nr 12/2016.

⁷ Tj. Zgodnie z załącznikiem nr 13 i nr 22 do decyzji KGP nr 12/2016.

⁸ § 7 ust. 2 pkt 1 decyzji KGP nr 12/2016.

Analiza danych dotyczących stanu kadrowego OPP (w grupie funkcjonariuszy Policji) w podziale na stanowiska /komórki organizacyjne wykazała m.in., że:

- największe niedobory osobowe występowały w kompaniach prewencji (do których przypisanych były 1 034 etaty, tj. 87% etatów policyjnych w OPP). Przy tym, według stanu na dzień 1 stycznia w latach 2019-2021, limity etatów w tych komórkach organizacyjnych OPP wykorzystane były na poziomie przekraczającym 90%, tj. 90,8%, 90,5% i 92,9%). Poziom zatrudnienia w tych komórkach organizacyjnych uległ natomiast obniżeniu według stanu na dzień 1 lipca 2021 r. do poziomu 86% stanu etatowego (tj. 889 z 1034 etatów);
- Kompania Wzmocnienia, której przypisano limit 86 etatów, wykazywała według stanu na 1 stycznia lat: 2019-2021 stałą tendencję wzrostową liczby zatrudnionych od 71 (tj. 82,6% limitu etatów) w 2019 r. do 82 (95,3%) w 2021 r. W trakcie 2021 r. (stan na dzień 1 lipca 2021 r.) odnotowano spadek zatrudnienia w tej kompanii do poziomu 78 policjantów (90,7% limitu etatów).

Komendant Stołeczny Policji, sprawujący nadzór nad przygotowaniem OPP do wykonywania zadań, w tym m.in. w zakresie zapewnienia ww. progu zatrudnienia, wyjaśnił, że spadek zatrudnienia w OPP odnotowany w 2021 r. wynikał w szczególności z: rosnącego poziomu wakatów w garnizonie Stołecznym Policji, który na koniec I poł. 2021 r. osiągnął poziom 12,2% etatów (tj. wykorzystanie limitu etatów na poziomie 87,8%); przeniesienia policjantów OPP do innych jednostek i komórek organizacyjnych KSP oraz do innych garnizonów Policji (ogółem 107 policjantów OPP uzyskało zgodę Komendanta na przeniesienie w I poł. 2021 r.); zwolnienia ze służby (27 policjantów) oraz niskiej liczby przeniesień policjantów z innych garnizonów Policji do OPP w Warszawie (3 policjantów). Wyjaśniając przyczyny przeniesień policjantów OPP w I połowie 2021 r. (9% stanu etatowego OPP) Komendant wskazał na ciężący na nim obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego na podległym mu obszarze i związane z tym kompetencje w zakresie „kształtowania polityki kadrowej zapewniającej w jego ocenie najskuteczniejszą realizację przypisanych Policji przez ustawodawcę zadań [...]”. Podkreślił, że decyzje o przeniesieniu policjanta podejmowane są po zasięgnięciu opinii kierowników obu zainteresowanych jednostek oraz „po rozważeniu wszelkich okoliczności, tj. potrzeb służby, polegających na zapewnieniu bezpieczeństwa obywateli i ładu publicznego na terenie garnizonu, liczby wakatów i możliwości zapewnienia ciągłości służby w jednostkach, a także uwzględniając doświadczenie i kwalifikacje zawodowe policjanta oraz przedstawione w raporcie o przeniesieniu argumenty, dotyczące najczęściej sytuacji osobistej [...]”. Przy tym Komendant zaznaczył, że „[...] potrzeby służby w garnizonie stołecznym są zabezpieczane poprzez kierowanie policjantów z komend wojewódzkich Policji do Oddziału Prewencji Policji w Warszawie, w celu realizacji etapu adaptacji zawodowej policjantów [...]”. NIK zauważa, że według danych przedłożonych przez Komendanta, według stanu na 1 lipca 2021 r. staż adaptacji zawodowej w OPP odbywało 570 policjantów (tj. co odpowiada 48% stanu etatowego OPP) z innych, niż Stołeczny, garnizonów Policji. Ogółem w latach 2019-2021 (I półrocze) adaptację zawodową w OPP odbyło 3 772 funkcjonariuszy z komend wojewódzkich Policji. Wyniki badania próby działań policyjnych (o którym mowa w rozdziale 4) potwierdzają okoliczność wykorzystania policjantów odbywających staż adaptacji zawodowej w OPP do realizacji bieżących zadań, w tym podejmowane środki na rzecz ograniczenia ryzyk wynikających z ich małego doświadczenia (pomoc, przeprowadzenie szczegółowych odpraw do służby, wzmocniony nadzór)⁹.

(akta kontroli . tom III str. 2-3, 86-91, 100-112, tom V str. 240-241)

⁹ Np. Odprawa służbowa dowódcy podoperacji Odwód (p.o. Zastępcy Dowódcy OPP) w ramach operacji krypt. Listopad 4 (18-19.11.2020 r.).

Komendant powołał w dniu 30 stycznia 2018 r. na obszarze swojej właściwości miejscowej Nieetatowy Oddział Prewencji Policji w sile ośmiu kompanii Nieetatowych Pododdziałów Prewencji Policji (dalej: NPP) wraz z kadrą dowódczą¹⁰. Stan etatowy NOP określony został na poziomie 757 policjantów, z czego pięć etatów przypisano dla dowództwa NOP, a pozostałe dla kompanii NPP (każda w sile 94 policjantów). Struktura organizacyjna NOP była zgodna z wewnętrznymi przepisami Policji¹¹. Komendant wyznaczył imiennie funkcjonariuszy na stanowiska w dowództwie NOP, w tym na stanowisko dowódcy oddziału, zastępcy dowódcy oddziału ds. prewencji oraz pomocników dowódcy oddziału ds. odpowiednio: logistyki i łączności. Wyznaczone osoby spełniały kryteria formalne określone w przepisach wewnętrznych Policji.¹² W związku ze zwolnieniem ze służby w Policji dowódcy NOP, w okresie od 15 stycznia 2021 r. do 15 marca 2021 r. brak było osoby wyznaczonej do pełnienia tej funkcji. Komendant wyjaśnił, że przerwa wynikała ze zmian kadrowych i organizacyjnych w KSP. W tym czasie zarządzane zostały 4 koncentracje NOP, a działaniami tej struktury kierował zastępca dowódcy NOP.

(akta kontroli str. tom III str. 59-79, 82, 86-91)

Z danych opracowanych w Wydziale Kadr KSP dotyczących skali nadgodzin wypracowanych przez policjantów OPP, a także innych policjantów w ramach realizacji zadań w NOP (w tym NPP) w poszczególnych okresach rozliczeniowych lat 2019-2021 (I półrocze) wynikało, że średnia liczba nadgodzin w przeliczeniu na 1 funkcjonariusza (według stanu na ostatni dzień okresu rozliczeniowego) wynosiła odpowiednio:

- w przypadku OPP – 23,3 godz. (I kw. 2019 r.), 27,8 godz. (II kw. 2019 r.), 41 godz. (II poł. 2019 r.), 55,3 godz. (I poł. 2020 r.), 98,9 godz. (II poł. 2020 r.), 66,5 godz. (I poł. 2021 r.). W podziale na korpusy osobowe, największe średnie obciążenie odnotowano w korpusie oficerów oraz aspirantów, sięgające w poszczególnych okresach rozliczeniowych 2., a nawet 3. krotności średniej liczby nadgodzin w korpusie szeregowych. NIK ustaliła ponadto, że rozliczenie nadgodzin w formie rekompensaty pieniężnej objęło odpowiednio następujący procent wypracowanych nadgodzin: 31% (II półrocze 2019 r.), 32% (I półrocze 2020 r.), 72% (II półrocze 2020 r.) i 56% (I półrocze 2021 r.);
- w przypadku dowództwa NOP dane te kształtowały się na poziomie: 3,5 godz. (I kw. 2019 r.), 2,8 godz. (II kw. 2019 r.), 8 godz. (II półrocze 2019 r.), 14,8 godz. (I półrocze 2020 r.), 21 godz. (II półrocze 2020 r.) i 15,5 godz. (I półrocze 2021 r.); natomiast w przypadku funkcjonariuszy NPP: 10,4 godz. (I kw. 2019 r.), 15,5 godz. (II kw. 2019 r.), 35,9 godz. (II półrocze 2019 r.), 26,6 godz. (I półrocze 2020 r.), 53,5 godz. (II półrocze 2020 r.) i 20,5 godz. (I półrocze 2021 r.).

Wyjaśniając przyczyny wzrostu nadgodzin, w szczególności w II połowie 2020 r., Komendant wskazał na sygnalizowane przez Dowódcę OPP zwiększenie obciążenia realizacją zadań związanych z zabezpieczeniem zgromadzeń i protestów organizowanych w Warszawie oraz dodatkowe zadania realizowane przez policjantów wynikające z potrzeby zastępstwa osób przebywających na kwarantannie bądź w izolacji związanej z COVID-19. Ponadto, podkreślono

¹⁰ Decyzja Nr 48/2018 Komendanta Stołecznej Policji z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i koncentracji Nieetatowego Oddziału i Pododdziałów Prewencji Policji w Komendzie Stołecznej Policji (akt niepublikowany), zmieniona decyzją Nr 135/2021 Komendanta Stołecznej Policji z dnia 15 marca 2021 r. (akt niepublikowany).

¹¹ Zarządzenie nr 715 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania nieetatowych pododdziałów prewencji Policji (Dz. Urz. KGP nr 22 poz. 127 ze zm.) – dalej zarządzenie nr 715/03.

¹² § 4 ust. 3 zarządzenia nr 715/03.

zwiększenie liczby policjantów kierowanych do służby realizowanej w tzw. w trybie ciągłym, tj. 233 policjantów w 2019 r., 347 w 2020 r. i 467 w I półroczu 2021 r.

(akta kontroli tom III str. 80, 86-91, 205)

Z wyjaśnień przedłożonych przez Komendanta wynika, że funkcjonalność policyjnych systemów informatycznych nie pozwala na wygenerowanie danych odnośnie zabezpieczeń realizowanych w ramach akcji/operacji policyjnych przez siły OPP w Warszawie poza obszarem właściwości miejscowej Komendanta Stołecznego Policji. Informacje takie nie były również ewidencjonowane w OPP w Warszawie. Opierając się na szacunkowych danych OPP w Warszawie, Komendant wyjaśnił, że w latach 2019-2021 (I półrocze) takie zadania realizowane były „sporadycznie, kilka razy w roku”. Działań takich nie podejmowały natomiast siły NOP KSP.

Na podstawie danych gromadzonych w Systemie Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji (SESPol), NIK ustaliła, że w latach 2019-2021 (do 31 października) z garnizonu Stołecznego Policji skierowanych zostało do zabezpieczenia masowych imprez sportowych w innych województwach ogółem 2 029 policjantów.

(akta kontroli tom IV str. 4-9, tom V str. 185-192)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Komendant Stołeczny Policji zapewnił w niezbędnym stopniu warunki organizacyjne do skutecznej ochrony porządku publicznego w trakcie zgromadzeń lub innych wydarzeń o charakterze masowym. W szczególności wdrożone zostały rozwiązania wymagane na gruncie obowiązujących przepisów wewnętrznych Policji. Występujące przez cały okres objęty kontrolą niedobory kadrowe w OPP, w szczególności nieosiągnięcie w II połowie 2021 r. minimalnego progu zatrudnienia, nie wpływały w stopniu decydującym na zdolność Policji do realizacji ustawowych zadań w zakresie ochrony porządku publicznego na obszarze właściwości miejscowej Komendanta Stołecznego Policji. Stopień przekroczenia progu zatrudnienia OPP był relatywnie niski, sięgający 5% poniżej wymaganego progu minimum, tj. ogółem 158 wakatów, w tym 60 wakatów poniżej przyjętego progu. Równolegle zapewnione zostało wsparcie w postaci policjantów odbywających w OPP adaptację zawodową, a także sił wsparcia z kraju (w szczególności z komend wojewódzkich Policji) kierowanych przez Komendanta Głównego Policji do działań policyjnych realizowanych na obszarze właściwości miejscowej KSP.

OBSZAR

2. Przydział, ewidencjonowanie, przechowywanie oraz pobieranie środków przymusu bezpośredniego

Opis stanu
faktycznego

Komendant Główny Policji wydał przepisy wewnętrzne¹³, w których określił wymagane wyposażenie KSP, OPP oraz NOP w postaci uzbrojenia, śpb, sprzętu ochrony osobistej i środków transportu. Naczelnik Wydziału Zaopatrzenia KSP wyjaśnił indywidualne przypadki braku ukompletowania ww. środków, urządzeń i sprzętu¹⁴. NIK ustaliła, że w wybranych pozycjach występowały niedobory w wyposażeniu na poziomie od 100% do 69%.

(akta kontroli tom II str. 472-479)

¹³ Zarządzenie nr Z-34 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 października 2017 r.

¹⁴ Informacja niejawną („zastrzeżone”).

Tab. Zestawienie danych o relacji posiadanego przez KSP (w tym OPP i NOP) sprzętu uzbrojenia, środków transportu, śpb i środków ochrony w stosunku do należności.

Lp.	Nazwa sprzętu	% posiadanych stanów w relacji do należności		
		KSP	OPP	NOP
	1	2	3	4
1.	Broń palna krótka	102%	124%	nie dotyczy
2.	Pistolet maszynowy	29%	140%	100%
3.	Karabinek/ karabin maszynowy	12%	69%	60%
4.	Granatnik samodzielny jednostrzałowy/RWGL	0%	114%	100%
5.	Granatnik samodzielny wielostrzałowy/RGZ	0%	15%	0%
6.	Automatyczna Wyrzutnia Granatów Łzawiących	nie dotyczy	128%	nie dotyczy
7.	Gogle ochronne	0%	0%	0%
8.	Hełm kuloodporny	13%	160%	30%
9.	Kamizelka kuloodporna kamuflowana	50%	18%	nie dotyczy
10.	Kamizelka kuloodporna na mundur/noszak typu Plate carrier	80%	31%	nie dotyczy
11.	Policyjny kask ochronny z osłoną twarzy	nie dotyczy	115%	110%
12.	Policyjna tarcza ochronna	nie dotyczy	123%	100%
13.	Pałka służbowa	101%	118%	109%
14.	Kajdanki jednorazowe	190%	96%	100%
15.	Obcinacz do kajdanek	62%	20%	100%
16.	Kajdanki zakładane na ręce	110%	112%	nie dotyczy
17.	Kajdanki zakładane na ręce i nogi (zespolone)	65%	nie dotyczy	nie dotyczy
18.	Kajdanki zakładane na nogi	66%	nie dotyczy	nie dotyczy
19.	Kolczatka drogowa	266%	23%	nie dotyczy
20.	Plecakowy miotacz substancji obezwładniających	nie dotyczy	141%	75%
21.	Przedmiot przeznaczony do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej (paralizator)	71%	15%	100%
22.	Ręczny Miotacz Pieprzu -1000	60%	74%	85%
23.	Siatka obezwładniająca	160%	84%	100%
24.	Kaftan bezpieczeństwa	61%	nie dotyczy	nie dotyczy
25.	Pas obezwładniający	120%	nie dotyczy	nie dotyczy
26.	Samochody osobowe oznakowane	76%	67%	nie dotyczy
27.	Samochody osobowe nieoznakowane	114%	500%	nie dotyczy
28.	Furgon wypadowy (oznakowany)	nie dotyczy	78%	nie dotyczy
29.	Furgon patrolowy (oznakowany)	71%	nie dotyczy	nie dotyczy
30.	Furgon nieoznakowany	84%	43%	nie dotyczy
31.	Samochody ciężarowe	133%	50%	nie dotyczy
32.	Autobusy (Bus)	75%	100%	nie dotyczy
33.	Przyczepa specjalistyczna	80%	0%	nie dotyczy
34.	Przyczepa skrzyniowa	100%	100%	nie dotyczy
35.	Pojazdy specjalistyczne Armatki Wodne	nie dotyczy	50%	nie dotyczy
36.	Pojazdy specjalistyczne	nie dotyczy	100%	nie dotyczy

	TOL/LTO- lekki transporter opancerzony			
37.	Ruchome Dowodzenia Stanowisko	nie dotyczy	33%	nie dotyczy
38.	Automatyczna Wyrzutnia Granatów Łzawiących/ Reflektorów Olśniewających	nie dotyczy	86%	nie dotyczy
39.	LRAD-urządzenie dźwiękowe dalekiego zasięgu	nie dotyczy	100%	nie dotyczy
40.	Ambulanse Sanitarne	nie dotyczy	67%	nie dotyczy
41.	Pozostały sprzęt specjalistyczny (autobusy wypadowo-transportowe, mobilne posterunki Policji)	nie dotyczy	62%	nie dotyczy
42.	Pozostały sprzęt transportowy	nie dotyczy	100%	nie dotyczy

Jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Zaopatrzenia KSP sprzęt uzbrojenia wyszczególniony w wierszach: 1-6, 8-12, 20-22, 26-42 jest to sprzęt zakupywany wyłącznie przez Komendę Główną Policji (dalej: KGP) w ramach zakupów centralnych. KSP na bieżąco zwraca się z prośbą do Biura Logistyki Policji KGP (dalej: BLP KGP) o doposażenie w sprzęt w celu uzupełnienia istniejących braków. W stosunku do sprzętu wyszczególnionego w wierszu 7 w chwili obecnej trwa postępowanie zakupowe prowadzone przez Wydział Zaopatrzenia KSP mające na celu doposażenie jednostek i komórek organizacyjnych KSP w ww. asortyment. Pozostały sprzęt uzbrojenia wyszczególniony w pozycjach: 13-19, 23-25 nieobjęty zakupami centralnymi stanowi wystarczającą ilość do zapewniania prawidłowej realizacji zadań przez jednostki i komórki organizacyjne KSP. Jeżeli chodzi o sprzęt ochrony balistycznej będący na stanie OPP w Warszawie oraz NOP, Naczelnik wyjaśnił, że jest on na wyposażeniu zbiorowym i wydawany w zależności od potrzeby służby, co nie wpływa na prawidłową realizację zadań. Ponadto Naczelnik poinformował, że podczas trwania czynności kontrolnych trwały postępowania zakupowe celem doposażenia jednostek i komórek organizacyjnych KSP w sprzęt, w odniesieniu do którego występują niedobory. Jeżeli chodzi o sprzęt transportowy, to podczas trwania czynności kontrolnych trwał odbiór z KGP 10 szt. samochodów marki Man w policyjnej wersji furgon oznakowany wypadowy najczęściej dyslokowany do służby pełnionej przez funkcjonariuszy OPP. Docelowo KSP zostanie doposażona w 32 szt. ww. sprzętu transportowego, co będzie stanowić ogólną ilość kształtującą się na poziomie 144 szt. tj. 91% zabezpieczenia norm należności. Naczelnik wyjaśnił, że niepełne ukończenie w sprzęt transportowy użytkowany w OPP nie wpływa na właściwą realizację zadań służbowych nałożonych na funkcjonariuszy OPP w Warszawie. W Wydziale Zaopatrzenia KSP oraz Wydziale Transportu KSP na bieżąco prowadzone były analizy dotyczące braków wyposażenia w sprzęt uzbrojenia i sprzęt transportowy, a KSP cyklicznie występowała do BLP KGP o wsparcie w zakresie poprawy stanu wyposażenia w sprzęt uzbrojenia. W wyniku tych działań garnizon stołeczny Policji sukcesywnie doposażony jest przez KGP w sprzęt uzbrojenia oraz sprzęt transportowy. NIK zwraca uwagę, że niedobory wyposażenia w sprzęt uzbrojenia, śpb, sprzęt transportowy i środki ochrony indywidualnej, mogą utrudniać realizację niektórych zadań, w szczególności w zakresie możliwości doboru środków adekwatnych do stanu zagrożenia i bezpieczeństwa osób objętych działaniami i funkcjonariuszy.

Natomiast, jak wyjaśnił Naczelnik, nadmierne ukończenie w sprzęt uzbrojenia OPP oraz NOP, w stosunku do norm wyposażenia jest spowodowane tym, iż w przedmiotowym zarządzeniu nie są uwzględnieni funkcjonariusze odbywający staże adaptacji zawodowej w OPP, a także rezerwowi funkcjonariusze NOP

stanowiący nie mniej niż 20% rezerwy osobowej. W przypadku nadwyżki w danym rodzaju sprzętu, przekazywany on jest do innych jednostek i komórek organizacyjnych podległych Komendantowi Stołecznemu Policji, w których jest najpilniejsza potrzeba ich doposażenia. W okresie objętym kontrolą KSP, w tym OPP, nie została wyposażona w śpb o parametrach odmiennych od stosowanych (wymagające dodatkowego szkolenia). Przepisy wewnętrzne¹⁵ nie określają norm należności na mikroporty (kamery nasobne). KSP posiada na stanie 198 sztuk kamer nasobnych, otrzymanych z BLP KGP w ramach zakupów centralnych, rozdysponowanych w następujący sposób: Wydział Ruchu Drogowego KSP (dalej: WRD) – 29 szt., KRP Warszawa I – 27 szt., KRP Warszawa II – 28 szt., KRP Warszawa IV – 13 szt., KRP Warszawa VII – 101 szt. Jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Zaopatrzenia KSP, w KGP prowadzone są obecnie prace nad zmianą przepisów wewnętrznych, które mają na celu uwzględnienie przedmiotowych urządzeń w normach należności.

Wymiana ww. śpb ze względu na upływający termin ich przydatności odbywała się odpowiednio:

- chemiczne środki obezwładniające „PMP” są serwisowane dwa razy do roku (przeгляд techniczny, legalizacja oraz napełnianie/dopełnianie) zgodnie z obowiązującą umową nr WZ/282/2021/U z dnia 1 czerwca 2021 r. „RMP o poj. 1 litra” serwisowane są w zależności od potrzeb lub raz na trzy lata zgodnie z wyznaczoną na pojemniku RMP datą (przeгляд techniczny, legalizacja oraz napełnianie/dopełnianie) zgodnie z obowiązującą umową nr WZ/490/2020/U z dnia 4 listopada 2020 r.;
- przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej (Taser) użytkowane przez KSP nie posiadają terminu przydatności. Termin przydatności istnieje jedynie na kartridżach, które są niezbędnym elementem do ich prawidłowego funkcjonowania i są one wymieniane na bieżąco przez jednostki/komórki organizacyjne KSP, które są w ich posiadaniu. Pozostały sprzęt uzbrojenia, ochrony osobistej i środków przymusu bezpośredniego jest wymieniany w jednostkach i komórkach organizacyjnych KSP w miarę możliwości finansowych KSP oraz w ramach realizowanych zakupów centralnych z BLP KGP.

(akta kontroli tom I str. 440-442, tom II str. 480-540)

Przeprowadzone w Wydziałach: Wywiadowczo-Patrolowym (dalej: WWP), Konwojowym KSP, oraz w OPP, oględziny wybranych losowo chemicznych oraz elektrycznych śpb będących na wyposażeniu KSP i OPP, tj.:

- plecakowe miotacze pieprzu PMP 74/05 HPE 1/2005,
- ręczne miotacze pieprzu o poj. 1 l. RMP HI-MAX,
- CS-P2 granaty hukowo-błyskowe z gazem łzawiącym,
- uniwersalne granaty łzawiące,
- paralizatory elektryczne „Taser X-2” z kamerą,
- paralizatory elektryczne „Taser X-26,
- kartridże „25 FT” do paralizatora X-2 i X-26,

wykazały, że ww. środki obezwładniające posiadały świadectwa legalizacji oraz aktualne daty przydatności do użycia.

(akta kontroli str. tom I str. 258-437, 444-527 tom II str.1-175)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁵ Zarządzenie nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie określenia norm wyposażenia i szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania sprzętu techniki policyjnej dla jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów (Dz. Urz. KGP, poz. 54 ze zm.).

Funkcjonujące w KSP rozwiązania organizacyjne dotyczące zaopatrzenia i wyposażenia w sprzęt w zakresie uzbrojenia i śpb dla KSP, OPP i NOP pozwalają na skuteczną realizację ustawowych zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. W ocenie NIK brak pełnego stanu wyposażenia w sprzęt uzbrojenia, śpb, sprzęt transportowy i środki ochrony indywidualnej dla KSP, OPP i NOP mógł mieć wpływ na ograniczenie działań funkcjonariuszy w zakresie wykorzystania posiadanego sprzętu. Mogło to utrudniać realizację zadań w stosunku do założonych celów, i ograniczać możliwość wyboru środków proporcjonalnie do stanu zagrożenia o możliwie jak najmniejszej dolegliwości lub szkodzie.

3. Szkolenie i ćwiczenia oddziałów, samodzielnych pododdziałów prewencji Policji

Opis stanu faktycznego

W KSP potrzeby w zakresie szkolenia zawodowego podstawowego szacowane były na podstawie liczby osób przyjętych do służby w garnizonie stołecznym Policji w danym terminie przyjęć, a następnie były przesłane w formie tabelarycznej do Komendanta – Rektora Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Komendant – Rektor Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie w przedmiotowej sprawie przed planowanym terminem przyjęcia do służby nowych funkcjonariuszy w garnizonie stołecznym Policji zwracał się pismem o przekazanie informacji dotyczącej liczby osób przyjętych do służby. Szkolenie zawodowe podstawowe, obejmujące między innymi obszar stosowania śpb oraz taktyki i technik interwencji, realizowane było, w trakcie trwania kontroli, w jednostce szkoleniowej Policji na podstawie Programu szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach ogłoszonego stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii stanowiącego załącznik do decyzji nr 158 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2021 roku zmieniającej decyzję w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach ogłoszonego stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii¹⁶.

(akta kontroli tom VI, str. 1-7)

Rozpoznanie i analiza potrzeb szkoleniowych w KSP na kursy specjalistyczne organizowane jako doskonalenie zawodowe centralne w Szkołach Policji, następuje co roku według stanu na dzień 30 września. Jednostki i komórki organizacyjne po zapoznaniu się z kryteriami formalnymi oraz organizacji danego kursu, przekazują w formie tabelarycznej imiennej oraz liczbowej zidentyfikowane potrzeby na każdy kurs specjalistyczny. Każda z jednostek i komórek organizacyjnych w KSP jest poinformowana, by potrzeby szkoleniowe, które przekazują do Wydziału Doskonalenia Zawodowego KSP (dalej: WDZ KSP) były realne oraz pozwalały na funkcjonowanie danej jednostki/komórki przy okazji skierowania danych funkcjonariuszy w określonym terminie na szkolenie, w tym z zakresu stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz taktyki i techniki interwencji.

(akta kontroli tom VI str. 85-215, tom IX str.188-202)

Zgodnie z obowiązującą w KSP decyzją nr 550/18 Komendanta Stołecznego Policji z dnia 9 października 2018 r. w sprawie organizacji doskonalenia zawodowego lokalnego w jednostkach i komórkach organizacyjnych Komendy Stołecznej Policji ze względów organizacyjnych doskonalenie zawodowe lokalne w KSP podzielone zostało na doskonalenie regionalne i doskonalenie w miejscu pełnienia służby/pracy. Program doskonalenia zawodowego lokalnego dla jednostek organizacyjnych Policji stanowiących Odwód Centralny Komendanta Głównego Policji będący realizacją postanowienia zawartego w § 8 decyzji KGP nr 12/2016 wskazuje zakres

¹⁶ Dz. Urz. KGP z 2021 r. poz. 49.

tematyczny, który powinien być dookreślony w planach zajęć poszczególnych jednostek organizacyjnych. OPP w Warszawie realizuje doskonalenie zawodowe na podstawie zatwierdzonego przez Dowódcę OPP rocznego planu doskonalenia zawodowego policjantów OPP w miejscu pełnienia służby (dalej: Roczny plan zajęć doskonalenia zawodowego). Pomocnik Dowódcy Zespołu Szkolenia Oddziału Prewencji Policji w Warszawie (dalej: Pomocnik Dowódcy) wyjaśnił, że w celu właściwej realizacji dyspozycji wynikających z decyzji KGP nr 12/2016, jak również udokumentowania tych czynności w OPP każdorazowo na poszczególne miesiące sporządzany jest plan doskonalenia zawodowego dla każdej kompanii OPP w Warszawie zawierający tematykę określoną w rocznym planie doskonalenia zawodowego. Plany te oprócz tematyki zajęć zawierają liczbę godzin przeznaczonych do realizacji poszczególnych tematów. Suma tych godzin wynosi 32 co przekłada się na 4 dni szkoleniowe. Z kolei program zajęć doskonalenia zawodowego w miejscu pełnienia służby policjantów poszczególnych kompanii OPP w Warszawie zawierający m.in. szczegółową tematykę zajęć, czas realizacji poszczególnych tematów oraz prowadzącego zajęcia jest sporządzany na konkretny termin realizacji tych zajęć z uwzględnieniem aktualnych potrzeb określonych przez kierownika grupy szkoleniowej wynikających z analizy realizacji zadań służbowych podległych policjantów oraz aktualnych potrzeb związanych z realizacją bieżących i przyszłych zadań. W przypadku wcześniejszego odwołania bądź zmiany terminu realizacji zaplanowanego doskonalenia zawodowego programu nie sporządza się.

(akta kontroli tom VI str. 170-215, tom VII str. 1-21, 212-242, tom X str. 1-9)

Zgodnie z treścią § 8 decyzji KGP nr 12/2016 Komendant Stołeczny Policji zapewnia w OPP, jako jednostce organizacyjnej Policji wchodzącej w skład odwodu centralnego Komendanta Głównego Policji, przeprowadzenie co najmniej 4 dni doskonalenia zawodowego lokalnego w miesiącu (z wyłączeniem lipca i sierpnia) dla każdego pododdziału, z zakresu tematyki określonej przez kierownika komórki organizacyjnej właściwej w sprawach sztabowych Komendy Głównej Policji. W wyniku analizy wybranej do próby dokumentacji stwierdzono, iż nie w każdym miesiącu w okresie objętym kontrolą zrealizowano co najmniej 4 dni doskonalenia zawodowego¹⁷. Dla 6 Kompanii nie zrealizowano co najmniej 4 dni zajęć w miesiącu w 2019 r. w szczególności w miesiącach II, III, IV, V, VI, IX, XII, w 2020 r. w szczególności w miesiącach X, XII, dla 7 Kompanii nie zrealizowano co najmniej 4 dni zajęć w miesiącu w 2019 r. w miesiącach II, III, IV, V, VI, IX, X, XI, XII, w 2020 r. w miesiącach I, II, IX, X, XI, XII, w 2021 w miesiącach I i II, dla 9 Kompanii nie zrealizowano co najmniej 4 dni zajęć w miesiącu w 2019 r. w szczególności w miesiącach III, IV, V, IX, XI, XII, w 2020 r. w szczególności w miesiącach I, IX, X, XI, dla Kompanii Wzmocnienia nie zrealizowano co najmniej 4 dni zajęć w miesiącu w 2019 r. w szczególności w miesiącach II, III, IV, V, IX, XI, w 2020 r. w szczególności w miesiącach II, X, XI, XII, w 2021 r. w miesiącu I. Ponadto w związku z ogłoszeniem na terytorium RP stanu epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2 zgodnie z pismem nr G – 1215/20 z dnia 9 marca 2020 r. Komendant Stołeczny Policji zalecił odwołanie zaplanowanych szkoleń z uwagi na rosnącą liczbę zachorowań na koronawirusa, a wznowienie lokalnego doskonalenia zawodowego w reżimie sanitarno-epidemiologicznym nastąpiło od dnia 9 czerwca 2020 r. Podobnie, w związku z sytuacją epidemiczną na terenie całego kraju, wprowadzonymi obostrzeniami, a także poleceniami Komendanta Głównego Policji poczynawszy od dnia 27 marca 2021 r. Zastępca Komendanta Głównego Policji odwołał realizację doskonalenia zawodowego w ramach odwodu centralnego

¹⁷ Na podstawie Programów zajęć doskonalenia zawodowego w miejscu pełnienia służby policjantów poszczególnych Kompanii OPP w Warszawie, dzienników doskonalenia zawodowego poszczególnych Kompanii OPP w Warszawie, Sprawozdań z programu doskonalenia zawodowego lokalnego Oddziału Prewencji Policji za rok 2019 i 2020.

Komendanta Głównego Policji, które wznowiono w dniu 14 czerwca 2021 r.

Jako podstawowy powód niezrealizowania co najmniej 4 dni szkoleń w miesiącu w 2019 r. oraz w I połowie 2021 r. dowódcy kompanii lub ich zastępcy¹⁸, a także Zastępca Dowódcy Oddziału Prewencji Policji w Warszawie (dalej: Zastępca Dowódcy OPP) podali odwołanie szkoleń z powodu skierowania policjantów do służby lub zabezpieczeń. Z kolei jako powód niezrealizowania przez policjantów poszczególnych kompanii co najmniej 4 dni szkoleń w miesiącu w 2020 r. Zastępca Dowódcy OPP podał w szczególności ogłoszenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2, w związku z czym policjanci OPP kierowani byli do realizacji zadań służbowych mających na celu dokonywanie kontroli przestrzegania kwarantanny wobec osób nią objętych, a także realizowanie przez policjantów OPP w Warszawie bardzo dużo zabezpieczeń różnego rodzaju manifestacji, co spowodowało nasilenie zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 wśród policjantów. Zastępca Dowódcy OPP wyjaśnił także, że mając na uwadze § 8 pkt 5 decyzji nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r., zgodnie z którym Dowódca OPP w miesiącach lipiec i sierpień organizuje co najmniej po 2 dni doskonalenia zawodowego lokalnego z zakresu określonej przez siebie tematyki, przyjęto zasadę planowania szkoleń w wymiarze 4 dni w zakresie tematyki określonej w rocznym planie doskonalenia zawodowego, co ma na celu nadrobienie szkoleń zaległych i niezrealizowanych. Komendant wyjaśnił, że w ramach pełnionego nadzoru nad m.in. realizacją w OPP zapewnienia co najmniej 4 dni szkoleń w miesiącu, na bieżąco w toku codziennych kontaktów roboczych, wraz z Zastępcą Komendanta Stołecznego Policji ds. prewencji omawiana jest z kierownictwem OPP realizacja zadań służbowych, w tym również utrudnienia związane z prowadzeniem doskonalenia zawodowego w OPP, w kontekście ustawowych zadań Policji dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Komendant stwierdził także, że znaczący jest w kwestii zapewnienia odpowiedniego poziomu wyszkolenia policjantów fakt, że policjanci OPP poprzez pełnienie służb patrolowych i udział w licznych zabezpieczeniach nabywają praktycznych umiejętności - zwłaszcza w kontekście użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego - oraz zdobywają doświadczenie zawodowe, co wpływa na podniesienie poziomu ich wyszkolenia. Komendant wyjaśnił również, że w ramach działań zaradczych wydał Dowódcy OPP polecenie, aby brakujące szkolenia odbywały się w miarę możliwości w innych terminach, ponadto polecił Dowódcy OPP zintensyfikować nadzór nad realizacją doskonalenia zawodowego policjantów OPP, a Naczelnikowi Stołecznego Stanowiska Kierowania KSP (dalej: SSK KSP), aby w ramach nadzoru, o którym mowa w § 7 ust. 3 decyzji nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r. na bieżąco monitorował kwestię prawidłowości realizacji doskonalenia zawodowego policjantów OPP.

(akta kontroli tom VI str. 216-245, tom VII str. 1-242, tom IX str. 260-264, 265-268, tom X str. 1- 388, tom XI str. 1-392, tom XII str. 1- 454, tom XIII str. 1-453)

Zgodnie ze Sprawozdaniem z Programu doskonalenia zawodowego lokalnego OPP w Warszawie za rok 2019 doskonalenie to obejmowało w szczególności bloki tematyczne z zajęć z wychowania fizycznego, wyszkolenia strzeleckiego, taktyki działań pododdziałów policji, wiedzy ogólnopolicyjnej, godzin do dyspozycji dowódcy OPP. Na podstawie wybranej próby dokumentacji, stwierdzono, że 6 Kompania zrealizowała ww. szkolenia na poziomie od 38% do 95%, 7 Kompania na poziomie od 20% do 105%, 9 Kompania na poziomie od 37% do 100%, Kompania Wzmocnienia na poziomie od 57% do 100%. Zgodnie ze Sprawozdaniem za rok 2020 bloki tematyczne z zakresu zajęć z wychowania fizycznego, wyszkolenia strzeleckiego, taktyki działań pododdziałów policji, wiedzy ogólnopolicyjnej, godzin

¹⁸ Dowódcy lub Zastępcy dowódcy Kompanii VI, VII, IX, Kompanii Wzmocnienia.

do dyspozycji dowódcy OPP zrealizowano w przypadku 6 Kompanii na poziomie od 32% do 113%, w przypadku 7 Kompanii na poziomie od 15% do 73%, w przypadku Kompanii 9 na poziomie od 32% do 118%, w przypadku Kompanii Wzmocnienia na poziomie od 28% do 103%.

(akta kontroli tom X str. 72-146)

W ramach realizacji Programu doskonalenia zawodowego lokalnego dla jednostek organizacyjnych Policji stanowiących Odwód Centralny Komendanta Głównego Policji w szczególności w zajęciach z *Doskonalenia techniki i taktyk interwencji* uczestniczyło w 2019 r. 2 887 policjantów, w 2020 r. 643 policjantów, w I połowie 2021 r. 250 policjantów, w zajęciach z *Zatrzymywania osoby* w 2019 r. uczestniczyło 2 227 policjantów, w 2020 r. 330 policjantów, w I połowie 2021 r. 655 policjantów, w zajęciach z *Podstaw prawnych użycia i wykorzystania broni palnej oraz dokumentowania* w 2019 r. uczestniczyło 1 351 policjantów, w 2020 r. 746 policjantów, w I połowie 2021 r. 631 policjantów, w zajęciach *Chemiczne środki obeszczadniające – podstawy prawne oraz zasady ich użycia lub wykorzystania podstawowe elementy budowy oraz zasady działania urządzeń służących do ich miotania* w 2019 r. uczestniczyło 1 439 policjantów, w 2020 r. 1 076 policjantów, w I połowie 2021 r. 822 policjantów, w zajęciach z *Konwojowania osób zatrzymanych* uczestniczyło w 2019 r. 3 875 policjantów, w 2020 r. 2 601 policjantów, w I połowie 2021 r. 1 570 policjantów, w zajęciach z *Użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego oraz dokumentowania* uczestniczyło w 2019 r. 823 policjantów, w 2020 r. 839 policjantów, w I połowie 2021 r. 734 policjantów. Podane powyżej liczby przeszkolonych policjantów obejmują policjantów, którzy uczestniczyli w zajęciach kilka razy w danym roku. Natomiast w 2020 r. w ramach bloku tematycznego *Wyszkolenia strzeleckiego*, w zajęciach *Strzelania (rzuty) chemicznymi środkami obeszczadniającymi* nie uczestniczył żaden policjant.

Zastępca Dowódcy OPP wyjaśnił, że głównym powodem niezrealizowania tych zajęć było ogłoszenie stanu epidemii, w związku z czym policjanci OPP w Warszawie kierowani byli do realizacji zadań służbowych mających na celu dokonywanie kontroli przestrzegania kwarantanny wobec osób nią objętych jak również udzielenia tym osobom pomocy, a także realizowano bardzo dużo zabezpieczeń różnego rodzaju manifestacji, co spowodowało nasilenie zakażeniami koronawirusem wśród policjantów. Ponadto OPP w Warszawie nie dysponuje obiektem poligonowym, na terenie którego byłaby możliwa realizacja zajęć z zakresu strzelania (rzutów) chemicznymi środkami obeszczadniającymi. Zajęcia takie organizowane są na terenach poligonowych Służby Ochrony Państwa lub Wojska Polskiego. W związku z wystąpieniem stanu epidemii pozyskanie tego rodzaju obiektu nie było możliwe. Podobnie, w I półroczu 2021 r. nie zrealizowano żadnego szkolenia z zakresu strzelań (rzutów) chemicznymi środkami obeszczadniającymi. Zastępca Dowódcy OPP wyjaśnił, że zajęcia takie są planowane do realizacji w II połowie 2021 roku.

(akta kontroli tom VI str. 216-245, tom VII str. 212-242, tom IX str. 265-268)

Pomocnik Dowódcy wyjaśnił, że Dowódca OPP w Warszawie dbając o bezpieczeństwo policjantów w związku ze wzrostem zachorowań oraz zagrożeniem zakażenia koronawirusem w okresie pandemii polecał bezwzględnie stosować środki ochrony osobistej w tym maseczki, rękawiczki oraz środki do dezynfekcji podczas służby, jak i realizacji szkoleń, przestrzegać reżimu sanitarno-epidemiologicznego, ograniczać do minimum kontakt bezpośredni między policjantami i innymi osobami.

(akta kontroli tom VI str. 1-21)

Planowanie i organizowanie poszczególnych rodzajów szkoleń w zakresie doskonalenia zawodowego regionalnego odbywa się m.in. w oparciu o polecenia Komendanta wydane na podstawie corocznych informacji dotyczących zagadnień związanych z użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego, wydarzeń nadzwyczajnych w garnizonie stołecznym Policji oraz podejmowanych interwencji przez funkcjonariuszy KSP. Analiza potrzeb szkoleniowych dotycząca liczby szkoleń dokonywana jest na podstawie zapotrzebowania, informacji uzyskanych z jednostek i komórek organizacyjnych KSP. Poszczególne kursy doskonalenia zawodowego dla policjantów m.in. realizujących czynności konwojowania i doprowadzenia, z zakresu taktyki i technik interwencji policyjnych, wykorzystania śpb, obejmują zarówno funkcjonariuszy pionów prewencji, kryminalnego, a także wydziałów, w których wymienione czynności są niezbędne do prawidłowego wykonywania obowiązków służbowych. W zakresie szkolenia zawodowego regionalnego funkcjonariusze OPP w Warszawie uczestniczyli m.in. w kursie uzupełniającym z zakresu stosowania technicznego środka przymusu bezpośredniego w postaci siatki obezwładniającej „Szo-84” wobec osób agresywnych z uwzględnieniem osób chorych psychicznie i manifestujących zamiar samobójstwa (w 2020 r. 11 przeszkolonych, w 2021 r. 12 przeszkolonych), w zajęciach doskonalenia zawodowego z zakresu posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej (w 2019 r. 18 przeszkolonych, w 2020 r. 3 przeszkolonych, w 2021 r. 18 przeszkolonych), w zajęciach doskonalenia zawodowego z zakresu taktyki i technik interwencji policyjnych, wykorzystania wybranych śpb, pierwszej pomocy przedmedycznej po ich użyciu oraz podnoszenie i utrzymanie sprawności fizycznej (w 2019 r. 4 przeszkolonych).

(akta kontroli tom VII str. 243-254, tom IX str. 1-102)

Doskonalenie zawodowe nieetatowego NOP jest organizowane na podstawie rocznych Programów zajęć doskonalenia zawodowego regionalnego dla policjantów nieetatowego Oddziału Prewencji Policji KSP zatwierdzanych przez Komendanta Stołecznego Policji oraz Planów zajęć doskonalenia zawodowego realizowanego regionalnie dla policjantów wchodzących w skład ośmiu kompanii NOP KSP.

(akta kontroli tom VI str. 246 - 336)

Komendant wyjaśnił, że zaplanowane szkolenia dla NOP w latach 2019 i 2020, w zależności od tematyki wskazanej w Planach zajęć doskonalenia zawodowego, przeprowadzane były we własnym zakresie w jednostkach/komórkach macierzystych funkcjonariuszy wchodzących w jego skład. Nadzór nad nimi sprawowali dowódcy poszczególnych kompanii. Po przeprowadzeniu szkolenia do Dowódcy NOP KSP przesyłane były meldunki zawierające m.in. wskazanie zrealizowanego tematu oraz liczbę przeszkolonych funkcjonariuszy. Ponadto zgodnie z § 13 ust. 3 decyzji nr 48/2018 Komendanta Stołecznego Policji z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i koncentracji Nieetatowego Oddziału i Pododdziałów Prewencji Policji w Komendzie Stołecznej Policji (dalej: decyzja nr 48/2018) NPP wyznaczone do uzupełnienia stanu osobowego OPP w Warszawie oraz policjanci wyznaczeni na stanowiska dowódcy i zastępców dowódcy kompanii NPP uczestniczą w zajęciach doskonalenia zawodowego organizowanych i prowadzonych przez OPP w Warszawie. Do uzupełnienia stanu osobowego OPP, zgodnie z § 13 ust. 1 decyzji nr 48/2018, wyznaczone zostały 1 i 7 Kompania NPP. Zajęcia dla policjantów i kadry dowódczej NPP wyznaczonych do uzupełnienia stanu osobowego OPP w Warszawie powinny być organizowane nie rzadziej niż dwa razy w okresie półrocza. Komendant wyjaśnił, że szkolenia odbywały się jako część wspólna dla wszystkich kompanii NOP, nad którymi nadzór pełnili wyznaczeni instruktorzy z OPP w Warszawie oraz

kadra dowódcza NOP. Poza tym, w przypadkach zdiagnozowania nowych potrzeb, Dowódca NOP występował do Naczelnika WDZ KSP z prośbą o zorganizowanie szkolenia dla funkcjonariuszy wchodzących w skład NOP (np. szkolenie w zakresie użycia Plecakowego Miotacza Gazu).

(akta kontroli tom III str. 59-71, tom VI str. 243-254)

W 2019 i 2020 r. zgodnie z Planami zajęć doskonalenia zawodowego realizowanego regionalnie dla policjantów wchodzących w skład ośmiu kompanii NOP tematy zajęć programowych obejmowały swoim zakresem m.in. *Zasady koncentracji oraz system powiadamiania i alarmowania NOP KSP, Imprezy masowe, zgromadzenia publiczne, uroczystości państwowe. Wykonywania poleceń przełożonych podczas zadań służbowych związanych z zabezpieczaniem masowych imprez sportowych i uroczystości, Szyki i ugrupowania policyjne do działań blokujących i ostonowych. Ćwiczenia taktyczne i zgrywające, Szyki porządkowe i ugrupowania oraz przemieszczania, oddziałów i pododdziałów Policji, Metody i formy wykonywania zadań przez oddziały i pododdziały Policji w zakresie dynamicznego zatrzymywania osób w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego.*

(akta kontroli tom VI, 282-336, tom VII, str. 243-254)

W 2019 r. zorganizowano dla 2 611 policjantów NOP szkolenia doskonalenia zawodowego w 117 terminach, w jednym przypadku jako okres przeprowadzonego szkolenia podano I półrocze, w pięciu przypadkach podano II półrocze, w jednym przypadku podano III kwartał, w jednym przypadku IV kwartał, w dwóch przypadkach meldunki, kierowane do Dowódcy NOP nie zawierały daty przeprowadzonego szkolenia. W ramach szkoleń odbyły się w szczególności zajęcia dla policjantów i kadry dowódczej NPP wyznaczonych do uzupełnienia stanu osobowego OPP w Warszawie obejmujące swym zakresem tematy dotyczące m.in. *Szyków i ugrupowań policyjnych do działań blokujących i ostonowych. Ćwiczeń taktycznych i zgrywających, Metod i form wykonywania zadań przez oddziały i pododdziały Policji w zakresie dynamicznego zatrzymywania osób w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego, Szyków porządkowych i ugrupowań oraz przemieszczania oddziałów i pododdziałów Policji*: w dniu 26 marca 2019 r. w szkoleniu uczestniczyło 22 policjantów, w dniu 28 marca 2019 r. uczestniczyło 66 policjantów¹⁹, w dniu 23 kwietnia 2019 r. w szkoleniu uczestniczyło 111 policjantów²⁰, w dniu 1 października 2019 r. w szkoleniu uczestniczyło 67 policjantów, w dniu 2 października 2019 r. uczestniczyło 55 policjantów²¹, w dniu 21 października 2019 r. w szkoleniu uczestniczyło 44 policjantów, w dniu 22 października uczestniczyło 72 policjantów²². Ponadto na prośbę Dowódcy NOP KSP w dniach 5 i 6 listopada 2019 r. w WDZ KSP zrealizowane zostało doskonalenie zawodowe dla funkcjonariuszy NOP z zakresu użycia plecakowego miotacza pieprzu podczas działań w pododdziałach zwartych w czasie zabezpieczenia różnego rodzaju imprez, w którym udział wzięło 47 policjantów.

(akta kontroli tom VI, str. 282-338, tom VII; str. 243-374, tom VIII, str. 1-214)

W 2020 roku zorganizowano dla 1 096 policjantów NOP szkolenia doskonalenia zawodowego w 43 terminach, w sześciu przypadkach jako okres przeprowadzonego

¹⁹ Zgodnie z Informacją o przebiegu zajęć doskonalenia zawodowego organizowanego i przeprowadzonego przez Oddział Prewencji Policji w Warszawie dla policjantów 1 i 7 kompanii NOP KSP oraz kadry dowódczej NOP KSP w I półroczu 2019 r. (poziomie opanowania umiejętności, absencji policjantów).

²⁰ Jw.

²¹ Zgodnie z Informacją o przebiegu zajęć doskonalenia zawodowego organizowanego i przeprowadzonego przez Oddział Prewencji Policji w Warszawie dla policjantów 1 i 7 kompanii NOP KSP oraz kadry dowódczej NOP KSP w II półroczu 2019 roku (poziomie opanowania umiejętności, absencji policjantów).

²² Jw.

szkolenia podano I półrocze, po jednym przypadku podano III i IV kwartał. W ramach tych szkoleń odbyły się w szczególności zajęcia dla policjantów i kadry dowódczej NPP wyznaczonych do uzupełnienia stanu osobowego OPP w Warszawie obejmujące swym zakresem tematy dotyczące m.in. *Szyków porządkowych i ugrupowań oraz przemieszczania oddziałów i pododdziałów Policji, Metod i form wykonywania zadań przez oddziały i pododdziały Policji w zakresie dynamicznego zatrzymywania osób w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego*: w dniu 17 lutego 2020 r. w szkoleniu uczestniczyło 49 policjantów, w dniu 20 lutego 2020 r. uczestniczyło 56 policjantów²³. W II półroczu 2020 r. z uwagi na sytuację epidemiczną w Warszawie oraz dużą liczbę zachorowań na koronawirusa policjantów OPP w Warszawie oraz komend rejonowych i powiatowych garnizonu stołecznego odstąpiono od realizacji zajęć doskonalenia zawodowego dla policjantów NOP KSP prowadzonych przez policjantów OPP w Warszawie²⁴.

(akta kontroli tom VI str. 304-321, tom VII str. 243-254, 375-421, tom VIII str. 1-12)

W odniesieniu do I półrocza 2021 r. Komendant wyjaśnił, iż kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych KSP tworzący w swych strukturach NPP (drużyny, plutony, kompanie) dokonują rozpoznania potrzeb szkoleniowych, które przesyłają do Dowódcy NOP do dnia 1 listopada. Dowódca NOP przedmiotową informację zbiorczą przekazuje do SSK KSP do dnia 5 listopada. Doskonaleniem zawodowym objęci są wszyscy policjanci wyznaczeni do składu NOP. Częstkowa ocena efektywności doskonalenia zawodowego prowadzona jest po zakończeniu realizacji każdego bloku tematycznego. Zgodnie z § 13 pkt. 7 decyzji nr 48/2018 Dowódca OPP w Warszawie raz na pół roku dokonuje oceny poziomu opanowania doskonalonych umiejętności przez policjantów wchodzących w skład NOP KSP. Pisemną informację o przebiegu zajęć, stanie przygotowania oraz nasuwające się wnioski przekazuje Komendantowi za pośrednictwem Naczelnika SSK KSP. Oprócz wskazanych sposobów, w celu uzyskania szerszego obrazu zagadnienia, prowadzący zajęcia przeprowadza ankietę ewaluacyjną.

(akta kontroli tom III str. 59-71, tom VIII str. 215-399)

W I półroczu 2021 r. zrealizowano zgodnie z Programem zajęć doskonalenia zawodowego regionalnego dla policjantów nieetatowego Oddziału Prewencji Policji KSP m.in. takie tematy jak: *Zadania realizowane przez NOP KSP podczas koncentracji w ramach Akcji/Operacji policyjnych, Szyki i ugrupowania policyjne do działań blokujących i osłonowych, Szyki porządkowe i ugrupowania oraz przemieszczanie oddziałów i pododdziałów Policji, Metody i formy wykonywania zadań przez oddziały i pododdziały Policji w zakresie dynamicznego zatrzymywania osób w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego*. W I półroczu 2021 r. zorganizowano dla 1 134 policjantów NOP 29 szkoleń doskonalenia zawodowego w 54 terminach. W ramach tych szkoleń odbyły się w szczególności zajęcia dla policjantów i kadry dowódczej NPP wyznaczonych do uzupełnienia stanu osobowego OPP w Warszawie obejmujące swym zakresem tematy dotyczące m.in. *Ćwiczeń sztabowych z kadrą dowódczą, Metod i form wykonywania zadań przez oddziały i pododdziały Policji w zakresie dynamicznego zatrzymywania osób w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego, Szyków i ugrupowań policyjnych do działań*

²³ Zgodnie z Informacją o przebiegu zajęć doskonalenia zawodowego organizowanego i przeprowadzonego przez Oddział Prewencji Policji w Warszawie dla policjantów 1 i 7 kompanii NOP KSP oraz kadry dowódczej NOP KSP w I półroczu 2020 roku (poziomie opanowania umiejętności, absencji policjantów).

²⁴ Zgodnie z Informacją o przebiegu zajęć doskonalenia zawodowego organizowanego i przeprowadzonego przez Oddział Prewencji Policji w Warszawie dla policjantów 1 i 7 kompanii NOP KSP oraz kadry dowódczej NOP KSP w II półroczu 2020 roku (poziomie opanowania umiejętności, absencji policjantów).

blokujących i osłonowych: w dniu 22 czerwca 2021 r. w szkoleniu uczestniczyło 59 policjantów, w dniu 23 czerwca 2021 r. w szkoleniu uczestniczyło 54 policjantów²⁵, w dniu 28 czerwca 2021 r. w szkoleniu uczestniczyło 112 policjantów²⁶.

(akta kontroli tom VII str. 246-338, tom VIII str. 1-12)

Komendant wyjaśnił, że po ukończeniu szkolenia zawodowego lub kursu specjalistycznego, policjant otrzymuje z jednostki szkoleniowej Policji świadectwo lub zaświadczenie, które powinien przekazać do komórki kadrowej, która wprowadza informacje do Systemu Wspomagania Obsługi Policji (dalej: SWOP), a przypadki braku odnotowania informacji dotyczących odbycia szkolenia zawodowego podstawowego przez policjanta mogą wynikać z błędów.

(akta kontroli tom IX, str. 203-210)

W latach 2019 – 2021 (I półrocze) w ramach doskonalenia lokalnego w zakresie uprawnień i stosowania śpb (taktyka i techniki interwencji) przeszkolonych zostało łącznie 3 912 funkcjonariuszy komórek i jednostek organizacyjnych KSP oraz jednostek organizacyjnych funkcjonujących na obszarze działania Komendanta Stołecznego Policji: w 2019 r. przeszkolono 2 142 funkcjonariuszy, w 2020 r. – 834 funkcjonariuszy, w I połowie 2021 r. – 936 funkcjonariuszy.

(tom IX str. 103-112)

Policjanci OPP kierowani są na kurs specjalistyczny, o którym mowa w decyzji nr 172 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla średniej kadry dowódczej oddziałów prewencji Policji i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji (dalej: decyzja nr 172)²⁷ na podstawie przyznanego limitu miejsc, określonego przez Główny Sztab Policji KGP. Od 2019 r. dla policjantów OPP w Warszawie nie przyznano miejsc na powyższe szkolenie. Wg stanu na dzień 1 lipca 2021 r. 50 z 216 funkcjonariuszy OPP w Warszawie zajmujących stanowiska służbowe dowódcy kompanii, zastępcy dowódcy kompanii, dowódcy plutonu i dowódcy drużyny odbyło kursy specjalistyczne, o których mowa w decyzji nr 172. Ponadto w okresie objętym kontrolą nie wszyscy policjanci wchodzący w skład NOP uczestniczyli w powyższym kursie specjalistycznym, bowiem wynikało to z ograniczonej liczby przyznaných miejsc na przedmiotowe szkolenie. Wg stanu na dzień 1 lipca 2021 r. 8 ze 133 funkcjonariuszy wchodzących w skład NOP KSP zajmujących stanowiska służbowe dowódcy kompanii, zastępcy dowódcy kompanii, dowódcy plutonu i dowódcy drużyny odbyło kursy specjalistyczne, o których mowa w decyzji nr 172.

(akta kontroli tom IX str. 103-112, 130-157, 164-187)

Komendant wyjaśnił, że od 2015 roku policjanci OPP w Warszawie, zajmujący stanowisko dowódcy plutonu kierowani byli na kurs specjalistyczny dla średniej kadry dowódczej oddziałów prewencji Policji i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji, o którym mowa w Decyzji 172 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. W okresie objętym kontrolą policjanci OPP w Warszawie nie byli kierowani na kursy specjalistyczne realizowane na podstawie decyzji nr 83 KGP z dnia 3 kwietnia 2002 r. w sprawie programu szkolenia specjalistycznego dla dowódców plutonów oddziałów prewencji Policji²⁸, decyzji nr 58 KGP z dnia 19 marca 2004 r. w sprawie pilotażowego programu szkolenia specjalistycznego policjantów realizowanego zaocznie - specjalność: dowódca plutonu oddziału

²⁵ Zgodnie z Informacją o przebiegu zajęć doskonalenia zawodowego organizowanego i przeprowadzonego przez Oddział Prewencji Policji w Warszawie dla policjantów 1 i 7 kompanii NOP KSP oraz kadry dowódczej NOP KSP w I półroczu 2021 roku (poziomie opanowania umiejętności, absencji policjantów).

²⁶ Jw.

²⁷ Dz. Urz. KGP z 2015 r. poz. 34 ze zm.

²⁸ Dz. Urz. KGP z 2002 r. Nr 6 poz.33.

prewencji Policji²⁹, decyzji nr 416 KGP z dnia 12 sierpnia 2005 r. w sprawie wprowadzenia programu szkolenia specjalistycznego dla policjantów w specjalności dowódca plutonu oddziału prewencji Policji prowadzonego w systemie eksternistycznym³⁰. Kursy specjalistyczne określone w wymienionych powyżej decyzjach były kursami pilotażowymi, dedykowanymi dla policjantów Oddziałów Prewencji i Samodzielnych Pododdziałów Prewencji Policji, ich utworzenie wynikało z potrzeb doskonalenia zawodowego policjantów, po zmianie przepisów w zakresie organizacji szkoleń, kursów i doskonalenia zawodowego. Komendant wyjaśnił również, że treści programowe tych kursów ewaluowały i były stopniowo dostosowywane do aktualnych potrzeb, czego wynikiem jest aktualnie obowiązujący program szkolenia wprowadzony decyzją 172 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. Ponadto, kursy specjalistyczne są formą doskonalenia zawodowego centralnego organizowanego i prowadzonego przez Szkoły Policji, a udział policjantów w powyższych kursach specjalistycznych nie jest obligatoryjny. Policjanci OPP w Warszawie kierowani są na kursy specjalistyczne organizowane przez Szkoły Policji zgodnie z przyznawanymi limitami miejsc. W związku z powyższym liczba skierowanych policjantów do udziału w kursach nie jest zależna od OPP w Warszawie.

(akta kontroli tom IX str. 103-112)

I Zastępca Komendanta Stołecznego Policji (będący dowódcą 3 badanych w trakcie kontroli operacji) ukończył w 2013 r. kurs specjalistyczny dla dowódców operacji³¹. I Zastępca Komendanta Rejonowego Policji Warszawa I (będący dowódcą 2 badanych w trakcie kontroli akcji) ukończył w 2015 r. kurs specjalistyczny dla dowódców operacji³². Zastępca Komendanta Stołecznego Policji (będący dowódcą 1 badanej w trakcie kontroli operacji) ukończył w 2015 r. kurs obronny w zakresie organizacji i funkcjonowania systemu obronnego i bezpieczeństwa RP. Komendant Rejonowy Policji KRP Warszawa I (będący dowódcą 1 badanej w trakcie kontroli akcji) ukończył w 2005 r. kurs specjalizacyjny dla policjantów komórek sztabowych jednostek Policji.

Komendant wyjaśnił, że zarządzenie nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 roku w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi³³ (dalej: zarządzenie KGP nr 20/2020) jednoznacznie określa stanowiska służbowe i przypisuje funkcje, jakie mogą pełnić policjanci w ramach akcji/operacji policyjnych, tj. stosownie do postanowień § 2 wskazanego powyżej zarządzenia dowódcą akcji może być komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy Policji lub ich zastępcy, a także posiadający przeszkolenie w zakresie dowodzenia wyznaczony komendant komisariatu Policji, kierownik komórki organizacyjnej Policji służby prewencyjnej lub służby kryminalnej, dowódcą operacji może być Komendant Główny Policji, komendant wojewódzki Policji lub ich zastępcy. Podobny w treści zapis stanowił dyspozycję § 2 Zarządzenia Nr 23 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 września 2014 roku w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań Policji w związku ze zdarzeniami kryzysowymi³⁴ (dalej: zarządzenie KGP nr 23/2014) –

²⁹ Dz.Urz. KGP z 2004 r. Nr 6 poz. 27.

³⁰ Dz.Urz. KGP z 2005 r. Nr 14 poz. 92.

³¹ Zgodnie z decyzją nr 882 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 grudnia 2007 r. w sprawie programu kursu specjalistycznego dla dowódców operacji policyjnych (Dz. Urz. KGP Nr 23, poz. 195, z 2008 r. Nr 3, poz. 23, z 2011 r. Nr 5, poz. 36 oraz z 2013 r. poz. 59) – akt uchylony 22.05.20215 r..

³² Jw.

³³ Dz. Urz. KGP poz.35.

³⁴ Dz. Urz. KGP poz. 65 ze zm. (akt uchylony 1.08.2020).

tj. zarządzenia obowiązującego przed wejściem w życie zarządzenia nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 roku.

(akta kontroli tom IX str. 103-112, 158-161)

Obecny Komendant Stołeczny Policji jak i Zastępca Komendanta Stołecznego Policji ds. logistyki (urzędnik korpusu służby cywilnej), nie brali do dnia zakończenia kontroli udziału w szkoleniach dot. zarządzania operacjami i podoperacjami zabezpieczenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

(akta kontroli tom VIII str. 1-11)

32 z 47 komendantów i ich zastępców szczebla KRP, KPP garnizonu warszawskiego ukończyło szkolenia dotyczące zarządzania operacjami i podoperacjami zabezpieczenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, w których mogą być użyte śpb.

(akta kontroli tom VIII str. 1-12)

Przebieg adaptacji zawodowej policjantów delegowanych do czasowego pełnienia służby w OPP został określony w dokumencie *Ogólne zasady odbywania etapu adaptacji zawodowej realizowanego w oddziale/samodzielnym pododdziale prewencji policji przez policjantów w służbie przygotowawczej* opracowanym przez Biuro Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej KGP i zatwierdzonym przez Komendanta Głównego Policji. W okresie objętym kontrolą odbyło się 12 edycji adaptacji zawodowych w OPP obejmujących 380 nowo przyjętych policjantów z garnizonu stołecznego³⁵.

(akta kontroli tom IX str. 103-112)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Komendant Stołeczny Policji prowadził działania mające zapewnić wyszkolenie policjantów OPP i NOP KSP, m.in. w zakresie stosowania śpb oraz taktyki i technik interwencji. Jednakże zdaniem NIK fakt, iż w okresie objętym kontrolą nie w każdym miesiącu zrealizowano co najmniej 4 dni doskonalenia zawodowego wynikającego z Programu doskonalenia zawodowego lokalnego dla jednostek organizacyjnych Policji stanowiących Odwód Centralny Komendanta Głównego Policji z powodu kierowania policjantów do służby, ogłoszenia stanu epidemii wywołanej koronawirusem i odwołania w związku z tym zajęć, ograniczał możliwość osiągnięcia odpowiedniego poziomu wyszkolenia policjantów OPP w Warszawie wchodzącego w skład odwodu centralnego Komendanta Głównego Policji. Jednocześnie Komendant stworzył mechanizmy nadzoru, które w ocenie NIK zapewniają kontrolę wyszkolenia policjantów OPP. W KSP prowadzono rozpoznanie potrzeb szkoleniowych zarówno w zakresie szkolenia zawodowego podstawowego, jak i doskonalenia zawodowego centralnego, z zachowaniem obowiązujących terminów i uwzględniając liczbę osób przyjętych (w przypadku szkolenia zawodowego podstawowego) oraz bieżące uwarunkowania funkcjonowania jednostek i komórek organizacyjnych KSP (w przypadku doskonalenia zawodowego centralnego).

³⁵ W terminach: 3.12.2018-24.01.2019 r., 18.03.2019-9.05.2019 r., 20.05.2019-16.08.2019 r., 26.08.2019-22.11.2019 r., 30.09.2019-31.12.2019 r., 30.12.2019-27.03.2020 r., 10.02.2020-08.05.2020 r., 6.04.2020-6.07.2020 r., 12.10.2020-12.01.2021 r., 18.11.2020-17.02.2021 r., 23.02.2021-24.05.2021 r., 15.03.2021-14.06.2021 r.

4. Przygotowanie i prowadzenie działań sił policyjnych z użyciem środków przymusu bezpośredniego w ramach operacji (akcji) policyjnych

Opis stanu faktycznego

Na podstawie danych wygenerowanych z SESPól ustalono, że w latach 2019-2021 (I półrocze) jednostki organizacyjne Policji realizowały, na obszarze właściwości miejscowej Komendanta Stołecznego Policji, zadania związane z zabezpieczeniem 4 276 zgromadzeń publicznych i protestów społecznych oraz 635 imprez masowych. Do realizacji zadań związanych z zabezpieczeniem ww. zgromadzeń publicznych skierowanych zostało ogółem 198,2 tys. funkcjonariuszy Policji, 77 z nich odniosło obrażenia. W działaniach tych policjanci użyli środków przymusu bezpośredniego (dalej: śpb) w 378 przypadkach.

Zastępca Naczelnika SSK KSP wyjaśnił, że funkcjonalność policyjnych systemów informacyjnych nie pozwala na automatyczne wygenerowanie danych statystycznych dotyczących działań policyjnych z podziałem na formę ich realizacji i podmiot zarządzający działaniem. Z danych przedłożonych przez SSK KSP wynikało, że w okresie lat 2019-2021 (I półrocze) Komendant Stołeczny Policji zarządził ogółem 117 działań policyjnych w formie akcji lub operacji policyjnej. Użycie śpb odnotowano w 39 z 117 ww. działań policyjnych (tj. 33%). Największa liczba działań (68³⁶ z 117, tj. 58%) zarządzonych przez Komendanta dotyczyła zabezpieczenia zgromadzeń, i obejmowała 52 akcje i 16 operacji policyjnych.

Policja użyła śpb w 23 ww. działaniach (tj. 34%). Z ustaleń NIK wynika, że w KSP stwierdzono 3 przypadki skutkowego użycia śpb przez policjantów jednostek i komórek organizacyjnych KSP w ramach dwóch działań związanych z zabezpieczeniem zgromadzeń, tj. operacja krypt. Listopad 4 (18-19.11.2020 r.) oraz akcja krypt. Styczeń 2 (28/29.01.2021 r.).

(akta kontroli tom III str. 6-17, 117-121, tom IV str. 181-193)

Ponadto, w operacji krypt. Niepodległość 2020 z 11.11.2020 r. odnotowano dwa przypadki skutkowego użycia śpb (w postaci pocisków niepenetracyjnych miotanych z broni gładkolufowej) przez policjantów sił wsparcia (OPP Katowice). Użycie śpb w tym przypadku poddane zostało badaniu kontrolnemu NIK w ramach prowadzonej równolegle kontroli nr P/21/040 w KWP w Katowicach. Na polecenie Komendanta opracowano w Wydziale Kontroli KSP informację dotyczącą przebiegu działań, w trakcie których obrażeń ciała doznała jedna z osób (zranienie fotoreportera). Informacja ta została przekazana m.in. do KGP i KWP w Katowicach. W ramach kontroli prowadzonej w KSP, NIK zapoznała się z planem Dowódcy operacji i raportem końcowym z działań. Ustalono, że:

- plan działania był kompletny, spełniał wymogi formalne określone w przepisach wewnętrznych Policji³⁷. Przed rozpoczęciem działań przeprowadzono odprawę służbową z udziałem kierownictwa KGP, KSP i dowódców podoperacji. NIK zwraca uwagę na dobrą praktykę KSP związaną z przygotowaniem policjantów do działań. W ramach przygotowań do ww. operacji opracowano i udostępniono policjantom biorącym udział w działaniach instruktaż, w formie prezentacji multimedialnej, obejmujący m.in. kwestie realizacji czynności legitymowania i zatrzymania osób, użycia śpb, jak również zagadnienia dotyczące praw człowieka i etyki zawodowej policjanta;
- po zakończeniu działań opracowany został raport końcowy, z którego wynikało m.in. że: do działań skierowano policjantów Zespołu Antykonfliktowego KSP

³⁶ Liczba ta nie obejmuje działań policyjnych, których głównym przedmiotem zabezpieczenia były wydarzenia inne, niż zgromadzenia (w szczególności imprezy masowe).

³⁷ Tj. określone odpowiednio w: zarządzeniu KGP nr 20/2020 lub zarządzeniu KGP nr 23/2014.

(dalej: ZAP), zapewniono także udział Pełnomocników Komendanta Głównego Policji i Komendanta Stołecznego Policji do spraw Ochrony Praw Człowieka. Z opisu okoliczności użycia śpb w postaci pocisków niepenetracyjnych wynikało, że nastąpiło to dwukrotnie w warunkach bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia funkcjonariuszy Policji (10 policjantów odniosło obrażenia w tej fazie działań) i poprzedzone było wydaniem policyjnych komunikatów informacyjnych i użyciem innych rodzajów śpb, w tym środków o mniejszej dolegliwości (siły fizycznej, pałki służbowej, ręcznych i plecakowych miotaczy substancji obojętnych oraz granatów hukowo-błyskowych i hukowo-blyskowo-gazowych).

(akta kontroli tom II str. 205-220, 239-242, tom III, str. 6-17, 116, 208-348)

Obowiązujący od stycznia 2016 r. mechanizm nadzoru KSP nad działaniami policyjnymi zarządzanymi przez Komendantów Powiatowych/ Rejonowych Policji (dalej: KPP/KRP) obejmuje obowiązek przekazywania przez te podmioty do SSK KSP dokumentacji, w tym decyzji KPP/KRP o zarządzeniu akcji policyjnej, planu działania dowódcy akcji oraz raportu końcowego z przebiegu zabezpieczenia. W przypadku zaś działań własnych KPP/KRP prowadzonych w formie innej, niż akcja, jednostki te obowiązane są do przesłania do SSK KSP meldunku z przeprowadzonych działań.

(akta kontroli tom V str.181, 194-196)

Badaniem NIK objęto 7 z 68 (tj. 10,3%)³⁸ działań policyjnych zarządzanych przez Komendanta w związku z zabezpieczeniem zgromadzeń. W podziale na formę działania próbą objęto dwie akcje³⁹ i pięć operacji policyjnych⁴⁰. W ramach ww. działań, Policja realizowała zadania związane z zabezpieczeniem ogółem 39 zgromadzeń, w których udział wzięło 79 276 osób (według szacunków Policji). Działania prowadzone były łącznie w trakcie 10 dni (trzy działania o charakterze dwudniowym).

(akta kontroli tom III str. 19-50, 117-121, tom IV str. 27-380, tom V str. 252-332)

W wyniku ww. badania, NIK ustaliła, że:

- na etapie planowania działań przeprowadzono analizę i ocenę zagrożeń przy wykorzystaniu komórek organizacyjnych służby kryminalnej Policji oraz oszacowano niezbędne siły i środki do realizacji zadań. NIK zauważyła, że w KSP brak było sformalizowanych procedur lub algorytmów szacowania sił i środków do działań. Zastępca Naczelnika SSK KSP wyjaśnił, że znaczna część czynności prowadzonych na etapie przygotowania działań ma charakter kontaktów roboczych, osobistych lub telefonicznych. Dowódcy akcji/operacji dokonują oszacowania sił i środków przy współdziałaniu z SSK KSP

³⁸ Próba dobrana w sposób celowy. Dobór przeprowadzony został w oparciu o dokonaną analizę ryzyka, uwzględniającą rodzaj zabezpieczenia i użycie śpb (badaniem objęto wyłącznie działania dotyczące zabezpieczenia zgromadzeń, w których Policja użyła śpb), doniesienia medialne wskazujące na potencjalne nieprawidłowości w działaniu Policji (w tym użycie śpb wobec osób objętych immunitetem lub duża skala użycia śpb) oraz charakter zabezpieczanego zgromadzenia, w tym związanego z obszarami budzącymi skrajne emocje społeczne. Próba objęto zabezpieczenie zgromadzeń w sprawie protestów po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2020 r. (w sprawie warunkach dopuszczalności przerywania ciąży) – 3 działania policyjne; protesty związane z ograniczeniami, obostrzeniami i zakazami związanymi z przeciwdziałaniem zagrożeniu COVID-19 (w tym także tzw. strajki przedsiębiorców) – 2 działania; a także zabezpieczenie tzw. Parady równości oraz zgromadzenia organizowanego przez tzw. środowiska narodowe (V Marsz Zwycięstwa Rzeczypospolitej) – po 1 działaniu. Największy udział w badanej grupie miały działania zrealizowane w 2020 r. (tj. 4 działania), uwzględniając m.in. że większość działań (38 działań, tj. 56%) zrealizowana została w tym roku.

³⁹ Tj. akcja krypt. Sierpień (15.08.2019 r.) oraz akcja krypt. Sobota (20.03.2021 r.).

⁴⁰ Tj. operacja krypt. Parada 2019 (8.06.2019 r.), akcja/operacja krypt. Maj 2/Maj 3 (16-17.05.2020 r. – w toku realizacji działania Komendant Stołeczny Policji dokonał zmiany formy działania z akcji na operację), operacja krypt. Październik 2 (23-24.10.2020 r.), operacja krypt. Listopad 4 (18-19.11.2020 r.), operacja krypt. Listopad 6 (28.11.2020 r.).

i Dowódcami wyznaczonych odcinków/podoperacji, opierając się co do zasady na indywidualnej analizie sytuacji, potrzeb i dostępnych zasobów. Ustalono, że w działaniach uczestniczyło ogółem 25 031 funkcjonariuszy Policji (średnio 2,5 tys. policjantów dziennie), w tym 8 641 policjantów sił wsparcia z kraju. Ponadto, w przypadku dwóch badanych działań, Policja otrzymała wsparcie sił Żandarmerii Wojskowej. NIK nie stwierdziła przypadków nieuzasadnionej dysproporcji pomiędzy zaplanowanymi do działań siłami policyjnymi i liczbą osób uczestniczących w zabezpieczanych zgromadzeniach;

(akta kontroli tom III str.117-129, tom V str. 123-125,177-179)

- Komendant zarządzał działania w formie pisemnej decyzji zawierającej wszystkie elementy wymagane na gruncie wewnętrznych przepisów Policji⁴¹. Komendant wyznaczył osoby sprawujące funkcję Dowódcy akcji/operacji (w przypadku operacji – Komendant Stołeczny Policji lub jego Zastępca; w przypadku akcji – Komendant Rejonowy Policji Warszawa I lub jego zastępca), zastępcę Dowódcy akcji/operacji (powołani w 6 z 7 działań – Komendant Rejonowy Policji lub jego zastępca), zastępcę dowódcy ds. taktyki działań (Dowódca OPP lub jego zastępca) a także powołał Sztab Dowódcy akcji/operacji, powierzając funkcję Szefa Sztabu Dowódcy, Naczelnikowi SSK KSP lub jego zastępcy;
 - działania prowadzone były w oparciu o kompletne plany działania Dowódcy akcji/operacji. Plany zostały sporządzone przy wykorzystaniu obowiązujących wzorów i zawierały wszystkie elementy wymagane na gruncie wewnętrznych przepisów Policji⁴², w tym m.in. określały szczegółowe zadania dowódców odcinków /podoperacji. Zastępca Dowódcy akcji/operacji ds. taktyki działań sporządzał wielowariantowe plany działania/przewidywane warianty działań⁴³, a dowódcy odcinków/podoperacji plany działania dla obszaru swojej właściwości. Plany te zostały zatwierdzone przez Dowódcę akcji/operacji. Plany działania Dowódcy akcji/operacji nie były konsultowane z podmiotami trzecimi, w tym Rzecznikiem Praw Obywatelskich lub organizacjami pozarządowymi;
- (akta kontroli tom III str. 146-147)
- Dowódca akcji/operacji przeprowadzał odprawy służbowe z dowódcami odcinków/podoperacji. Przebieg odpraw został udokumentowany w przypadku 4 działań⁴⁴, w pozostałych przypadkach, jak wyjaśnił Komendant, nie sporządzano takiej dokumentacji. W dwóch przypadkach, udział wzięli, w części odprawy, przedstawiciele podmiotów współpracujących z Policją w zabezpieczeniu zgromadzeń (w tym m.in. Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego m.st. Warszawy) lub organizatora zgromadzenia (1 przypadek). W trakcie odpraw omawiano zadania do realizacji, w części przypadków wskazano na wykorzystanie ZAP (Maj 2, Listopad 4), stosowanie taktyki 3. kroków (tj. wezwanie do zaniechania naruszeń, uprzedzenie o możliwości użycia śpb, użycie śpb) lub asekurację w trakcie podejmowaniu interwencji w tłumie (Listopad 4). Dowódcy odcinków/podoperacji zobowiązani byli do przeprowadzenia odpraw dla sił własnych i przydzielonych. Na podstawie protokołów odpraw do służby w OPP (tj. w ramach odcinka/podoperacji Odwód), NIK ustaliła, że omawiane były kwestie dotyczące m.in. zasad użycia śpb, bezpieczeństwa policjantów podczas podejmowanych

⁴¹ Tj. określone odpowiednio w: zarządzeniu KGP nr 20/2020 i zarządzeniu KGP nr 23/2014.

⁴² Tj. określone odpowiednio w: zarządzeniu KGP nr 20/2020 i zarządzeniu KGP nr 23/2014.

⁴³ Zgodnie z zarządzeniem KGP nr 20/2020 przewidywane warianty działań stanowią załącznik do planu działania dowódcy akcji/operacji.

⁴⁴ W przypadku akcji/operacji krypt. Maj 2/Maj 3 – udokumentowano przebieg odprawy zarówno do akcji w dn. 15.05.2020 r. i przebieg odprawy do operacji w dniu 17.05.2020 r. – akcja/operacja Maj 2/Maj 3 wykazana została jako jedno działanie.

interwencji, poszanowania godności ludzkiej, stosowania zasady 3. kroków, odstąpienia od interwencji wobec osób posiadających immunitet;

(akta kontroli tom III str. 195-201, tom V str. 1-42, 247-250)

- Komendant każdorazowo zarządzał koncentracją NOP i ZAP i kierował policjantów tych struktur do działań. W planach działania Dowódcy akcji/operacji określano zadania dla policjantów ZAP, a w 5 z 7 działań określono zadania dowódców odcinków/podoperacji wskazujące na uwzględnienie możliwości wykorzystania ZAP przed przystąpieniem do działań przywracających naruszony porządek prawny. Stałym elementem taktyki działania było także stosowanie komunikatów informacyjnych i kierowanie ich do osób zgromadzonych (m.in. o zachowaniu zgodnym z prawem, wezwanie do zaniechania naruszeń porządku prawnego, ostrzeżenia o odpowiedzialności karnej za czyny niezgodne z prawem, wzywania osób posiadających immunitet, przedstawicieli mediów, dziennikarzy, kobiet w ciąży, osób z dziećmi do konieczności opuszczeniu rejonu działań Policji, uprzedzenie o przystąpieniu do działań przywracających naruszony porządek prawny);

(akta kontroli tom III str. 49- 50, 125, 142-144)

- w 4 z 7 działań uczestniczył Pełnomocnik Komendanta Stołecznego Policji do spraw Ochrony Praw Człowieka, w tym w 3 poprzez udział w pracach Sztabu Dowódcy akcji/operacji (operacje krypt. Parada 2019 i Listopad 6, akcja krypt. Sierpień 2019), a w jednym przypadku przebywał w rejonie działań (operacja krypt. Październik 2);
- nie stwierdzono szczególnych rozwiązań dotyczących współpracy z przedstawicielami mediów lub dziennikarzami w rejonie działań Policji. W toku odprawy służbowej od jednej z działań (akcja krypt. Maj 2) wskazano na problem wzoru legitymacji dziennikarskiej i weryfikacji jej autentyczności oraz zachowania osób w kontekście oceny ich roli w zgromadzeniu (tj. udział w zgromadzeniu albo wykonywaniu obowiązków służbowych). Komendant wyjaśnił, że w KSP nie jest stosowana praktyka tzw. wysp dla dziennikarzy. Z przedstawionych informacji wynikało zaś, że podjęto próbę wypracowania zasad współdziałania z przedstawicielami mediów, tj. spotkanie zorganizowane we wrześniu 2020 r. w OPP z przedstawicielami Stowarzyszenia Fotoreporterów (z udziałem 23 fotoreporterów);

(akta kontroli tom III str. 146-147, 175, 195-197)

- we wszystkich badanych działaniach zaplanowano zaangażowanie sił służby kontrterrorystycznej Policji. W przypadku 5 z 7 badanych działań zakres ich zadań obejmował co do zasady zabezpieczenie minersko-pirotechniczne (w 1 przypadku – operacja Parada 2021 – do działania wyznaczono także zespół bojowy), w jednym przypadku funkcjonariusze podjęli interwencję (sprawdzenie budynku w związku z otrzymanym zgłoszeniem alarmowym), w pozostałych zaś przypadkach pozostawali w gotowości poza rejonem prowadzonych działań. W przypadku dwóch operacji (tj. Listopad 4 i Listopad 6) wyodrębnione zostały podoperacje kontrterrorystyczne, a zakres zadań obejmował zarówno zabezpieczenie minersko-pirotechniczne, jak i udzielenie wsparcia siłom policyjnym w trakcie prowadzonego zabezpieczenia. Z wyjaśnień dowódców ww. operacji wynikało, że decyzja o wyodrębnieniu podoperacji kontrterrorystycznej wynikała z analizy ryzyka, w tym informacji o odnotowaniu w innych krajach zamachów terrorystycznych oraz szacowanej dużej liczby uczestników zabezpieczanych zgromadzeń. W jednej z ww. operacji (Listopad 6), siły kontrterrorystyczne Policji pozostawały w gotowości i nie podejmowały interwencji, w drugiej natomiast (Listopad 4) zostały

skierowane do wsparcia działań sił policyjnych podejmowanych wobec uczestników zgromadzeń, w tym poprzez udzielenie pomocy w przeprowadzanych interwencjach. Przypadek udzielenia wsparcia w interwencji podjętej przez nieumundurowanych policjantów w tłumie był przedmiotem ustaleń przeprowadzonych w Wydziale Kontroli KSP, jak i w KGP;

(akta kontroli tom V, str. 77-92, 97-117, 123-179)

- policjanci pododdziałów zwartych Policji nie byli wyposażeni w broń służbową – broń taką posiadali wyłącznie policjanci funkcyjni od dowódcy plutonu wwyż. Pozostali policjanci odprawiani byli z wyposażeniem jak do codziennej służby. Jak wyjaśnił Komendant, z pragmatyki służbowej wynika, że „najczęściej w skład typowego wyposażenia do służby patrolowej wchodzi broń palna służbowa, kajdanki, ręczny miotacz substancji obojętniających, pałka służbowa [...]”. NIK stwierdziła także, że policjanci pionu kryminalnego i konterrotycznego Policji mieli na wyposażeniu broń służbową podczas zabezpieczenia zgromadzenia i interwencji wśród osób zgromadzonych (operacji krypt. Listopad 4);

(akta kontroli tom III str. 140-142, tom V str. 97-116)

- wdrożono niezbędnie rozwiązania w zakresie postępowania wobec osób posiadających immunitet, w tym Posłów na Sejm RP i Senatorów – w tym poprzez określenie na konieczność odstąpienia od indywidualnie ukierunkowanych czynności wobec tych osób (tak np. w planach działania odcinka/podoperacji Śródmieście, Odwód), a zdarzenia z udziałem ww. osób odnotowywane były w toku działań (wpisy w Systemie Wspomagania Dowodzenia Policji – dalej: SWD) i raportach z działań. W Wydziale Kontroli KSP dokonywane były, na polecenie Komendanta, ustalenia przebiegu działań w przypadkach ujawnienia zdarzenia z udziałem Posłów na Sejm RP i Senatorów;

(akta kontroli tom III str. 183, 202-203, tom V str. 45- 94)

- przebieg działań dokumentowany był na bieżąco w SWD oraz po zakończeniu działań w formie raportów częściowych dowódców podoperacji/odcinków oraz raporcie końcowym dowódcy operacji/akcji – z dokumentacji tej wynikał spójny opis przebiegu działań Policji. Nie stwierdzono przypadków nieuprawnionej ingerencji osób trzecich w działania Dowódców akcji/operacji;
- bieżąca komunikacja pomiędzy osobami funkcyjnymi prowadzona była przy wykorzystaniu łączności radiowej i telefonicznej. Komendant wyjaśnił, że podstawą formą komunikacji jest łączność radiowa, zaś kontakty telefoniczne mają charakter uzupełniający;

(akta kontroli tom III str.145)

- w 5 z 7 objętych badaniem działań policyjnych stwierdzono zbiorowe naruszenie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Policjanci używali śpb we wszystkich badanych działaniach, w tym siły fizycznej (chwyty transportowe, np. w ramach znoszenia osób blokujących jezdnię, zatrzymania osób) i kajdanek. W części działań użyto także: pałki służbowej (4 działania), ręcznych miotaczy substancji obojętniających (5 działań), granatów hukowo-błyskowych P1 i granatów hukowo-błyskowo-gazowych P2 (2 działania). Na podstawie informacji zawartych w raportach końcowych oraz w raportach historii działań SWD, NIK ustaliła, że użycie ww. śpb następowało w szczególności w sytuacjach eskalacji zachowań agresywnych osób zgromadzonych w postaci prób przerwania kordonu Policji, agresji wobec policjantów, w tym naruszenia nietykalności cielesnej lub czynnej napaści na policjantów (m.in. rzucane w kierunku policjantów niebezpiecznymi

przedmiotami, jak kamienie, szklane butelki, zapalone race, itp.). W przypadku użycia granatów P1 i P2 wprost wskazywano na okoliczność realnego zagrożenia życia i zdrowia policjantów. NIK stwierdziła przy tym, że użycie śpb przez Policję poprzedzane było co do zasady kierowaniem do osób zgromadzonych komunikatów głosowych m.in. wezwań do zaniechania naruszeń, rozejścia się, opuszczenia rejonu działań Policji m.in. przez postów, senatorów, przedstawicieli mediów, kobiety w ciąży, osoby z dziećmi), uprzedzenia o użyciu śpb. Komendant wyjaśnił, że wezwania do opuszczenia rejonu działań podawane są wielokrotnie, a przed przystąpieniem do działań przywracających naruszony porządek prawny wydawane są komunikaty informujące, że „policjanci przystąpią za określony czas np. 5 minut, do działań w stosunku do osób, które nie podporządkują się komunikatom”;

(akta kontroli tom III str. 142-144)

- po zakończeniu działań Szef Sztabu Dowódcy akcji/operacji opracowywał raport końcowy z działań zamieszczając w dokumencie konkluzje wskazujące na zrealizowanie zadań określonych w planie działania oraz wskazujące na adekwatne oszacowanie sił i środków do utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Z wyjaśnień Komendanta wynika, że w KSP nie wdrożono odrębnych procedur ewaluacji działań;

(akta kontroli tom III str.127-128, 149-150)

- wykazane koszty realizacji działań obejmowały wyłącznie wydatki poniesione w związku z kierowaniem do działań sił wsparcia z innych KWP. W związku z przydzieleniem sił i środków w 6 z 7 badanych działań, Komenda Stołeczna Policji poniosła wydatki w kwocie ogółem 1 384,9 tys. zł, zaś komendy wojewódzkie Policji wydatki w kwocie ogółem 290,7 tys. zł. Pozostałe koszty związane z prowadzeniem akcji i operacji, zgodnie z poleceniem Komendy Głównej Policji z 13 marca 2018 r., nie podlegały ewidencjonowaniu.

(akta kontroli str. tom III str 129, 174, 191-192, tom IV str. 87-90, 157-160, 217-222, 306-313, 376-378, tom V str. 244-246, 296-297)

W wyniku realizacji przez Policję objętych badaniem NIK działań zabezpieczających:

- wylegitymowano ogółem 4 520 osoby, w tym w 3 308 przypadkach (tj. 73%) w związku z ujawnionym wykroczeniem.

Największą dysproporcję pomiędzy liczbą osób legitymowanych w związku z popełnieniem czynu zabronionego (wykroczenia lub przestępstwa) i liczbą osób legitymowanych ogółem w ramach zabezpieczenia stwierdzono w przypadku operacji o krypt. Listopad 6 (541 z 925 osób legitymowanych, tj. 58%, były sprawcami wykroczeń, dodatków 3 osoby były podejrzane o popełnienie przestępstwa). Z wyjaśnień insp. Marka Chodakowskiego, Zastępcy Komendanta Stołecznego Policji (dowódcy operacji krypt. Listopad 6) wynikało, że przyczyną legitymowania osób było m.in. niestosowanie się osób do ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wprowadzeniem stanu epidemii – dane tych osób podlegały przekazaniu do Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a także weryfikowane w bazie EWP⁴⁵ (pod kątem ewentualnej kwarantanny). Komendant wskazał także na czynności legitymowania podejmowane wobec osób, mogących być świadkami popełnienia przestępstwa lub wykroczenia „w tym przypadku czynność legitymowania wynikała z konieczności zabezpieczenia niezbędnego materiału dowodowego na poczet przyszłych czynności w postępowaniu sądowym”. Jednocześnie, insp. M. Chodakowski wyjaśnił, że „w Komendzie Stołecznej Policji nie

⁴⁵ Ewidencja Wjazdu do Polski.

gromadzi się informacji na temat podstaw faktycznych i prawnych indywidualnych decyzji funkcjonariuszy Policji, którzy podejmują czynności legitymowania”;

(akta kontroli tom V str. 177-179)

- zatrzymano ogółem 715 osób, w tym 414 osób (tj. 58%) na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy o Policji (tzw. zatrzymanie prewencyjne), 281 osób (tj. 39%) w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, zaś pozostałe 19 osób (tj. 3%) w związku z wykroczeniem.

Dominująca liczba zatrzymań prewencyjnych (tj. 384 osób) miała miejsce w ramach akcji/operacji krypt. Maj 2/Maj 3. Dowodzący operacją krypt. Maj 3, insp. Krzysztof Smela (I Zastępca Komendanta Stołecznego Policji) wyjaśnił, że przyczyną dokonania zatrzymań i przyjęcia powyższej kwalifikacji prawnej było naruszenie przez osoby gromadzące się obostrzeń określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 16 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (tj. rozporządzenie wydane i ogłoszone w dniu odbywającego się zgromadzenia) i brak reakcji na kierowane w kierunku zgromadzonych komunikaty policyjne (w tym emitowane za pomocą pojazdu specjalistycznego typu L-RAD) „wzywające, m.in.: do rozejścia się, a także do stosowania się do obostrzeń w związku z wprowadzonym stanem epidemii”. Jak zaznaczył Komendant K. Smela, w powyższym przypadku, zgromadzenie się w jednym miejscu dużej liczby osób w czasie stanu epidemii „w sposób oczywisty stwarzało bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego”.

Na podstawie dokumentacji sprawozdawczej z działania, ustalono, że osoby zatrzymane zostały doprowadzone do jednostek Policji (KPP/KRP) garnizonu Stołecznego Policji, w tym w pierwszej kolejności do jednostek zlokalizowanych w miejscowościach relatywnie odległych od miejsca zatrzymania (KPP w Grodzisku Maz., Legionowie, Mińsku Maz., Starych Babicach, Wołominie, Piasecznie, Nowym Dworze Maz., Pruszkowie). NIK zauważa, że okoliczność ta mogła stanowić dodatkową dolegliwość dla osób zatrzymanych. Czas zatrzymania osób w przypadku 127 z 384 ww. osób (33%) wyniósł nie mniej niż 5 godz., a w jednostkowych przypadkach sięgał 9 godz. Z wyjaśnień Komendanta Stołeczny Policji wynikało, że dobór jednostek do których doprowadzane były osoby wynikał z ekonomiki działań, w tym dynamicznie rosnącej liczby osób zatrzymanych.

NIK zwraca uwagę na relatywnie duży odsetek zatrzymań ocenionych przez Sąd jako niezasadne w ogólnej liczbie zatrzymań osób dokonanych przez Policję w ramach badanych działań. Z przedłożonych przez Komendanta Stołecznego Policji danych dotyczących otrzymanych przez KSP odpisów postanowień Sądu w związku z zażaleniem na zatrzymanie wynika, że:

- ogółem w 4 badanych działaniach (akcja/operacja Maj 2/Maj3, operacje: Październik 2, Listopad 4, Listopad 6), 243 z 705 (tj. 34%) dokonanych przez Policję zatrzymań, ocenionych zostało przez Sąd m.in. jako niezasadne,
- w odniesieniu do ww. akcji/operacji Maj 2/Maj 3, Sąd dopatrył się uchybień (w tym niezasadności zatrzymania) w przypadku 137 z 384 zatrzymań (tj. 36%), tj. Sąd orzekł o: niezasadności, ale legalności i prawidłowości zatrzymania (74 przypadki), niezasadności i nieprawidłowości, ale legalności zatrzymania (26 przypadków), nielegalności i niezasadności, ale prawidłowości zatrzymania (18 przypadków), nielegalności, niezasadności i nieprawidłowości zatrzymania (17 przypadków), niezasadności i legalności

zatrzymania, nie zajmując stanowiska odnośnie prawidłowości zatrzymania (2 przypadki).

Komendant wyjaśnił, że „problematyka stwierdzenia przez Sąd nielegalności, niezasadności lub nieprawidłowości zatrzymania osób była poruszana w trakcie roboczych spotkań kierowników komórek i jednostek organizacyjnych garnizonu stołecznego Policji”. Z wyjaśnień Komendanta wynikało także, że w związku z wpływem postanowień Sądu w przedmiocie rozpatrzenia zażaleń na zatrzymania w ramach działań policyjnych, w KSP przeprowadzono 58 czynności wyjaśniających (o których mowa w art. 134i ust. 4 ustawy o Policji), w wyniku których nie stwierdzono w większości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez funkcjonariusza (w przypadkach gdy Komendant Stołeczny Policji nie jest przełożonym dyscyplinarnym funkcjonariusza, odpisy postanowień podlegały przekazaniu zgodnie z właściwością).

(akta kontroli tom III str. 150-152, 177-178, tom V str. 123-125, 200-231)

W KSP nie przeprowadzano analiz prawnych dotyczących legalności rozszerzenia ograniczeń wolności zgromadzeń wprowadzonych przez Radę Ministrów w formie rozporządzenia. Komendant wskazał, że jako organ administracji rządowej nie jest właściwy w zakresie oceny zgodności prawa z Konstytucją. Jednocześnie zaznaczył, że „rozporządzenia wchodzą w życie pod warunkiem ich ogłoszenia (art. 88 ust. 1 Konstytucji RP), a akty prawne wprowadzone do obrotu prawnego z zachowaniem właściwej procedury korzystają z domniemania konstytucyjności”.

(akta kontroli tom III str.187)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wdrożone w KSP rozwiązania umożliwiały przygotowanie i realizację działań policyjnych w stopniu niezbędnym do zapewnienia skutecznej ochrony porządku publicznego w trakcie zgromadzeń lub innych wydarzeń o charakterze masowym. Podejmowane czynności organizacyjne były zgodne z obowiązującymi wewnętrznymi przepisami Policji. Określona, na etapie planowania działań, klarowna struktura dowodzenia, podział i szczegółowy zakres zadań przydzielonych do realizacji przez osoby funkcyjne (w tym dowódców podoperacji/odcinków) oraz zapewniony bieżący kontakt w toku działań pomiędzy osobami decyzyjnymi, stwarzały warunki do należytego kierowania działaniami, w tym ograniczenia ryzyka nadmiernej inicjatywy własnej zaangażowanych w zabezpieczenie policjantów.

NIK nie stwierdziła przypadków zaangażowania do zabezpieczenia sił i środków lub podjęcia przez Policję działań w sposób oczywisty nieproporcjonalnych do zaistniałych okoliczności. Podjęcie przez Policję działań przywracających naruszony porządek warunkowane było co do zasady brakiem skuteczności zastosowanych uprzednio prób wykorzystania dostępnych instrumentów oddziaływania pozasądowego (komunikaty informacyjne, próby mediacji). Przedmiotem oceny nie były natomiast kwestie doboru taktyki działań, w tym stosowanie taktyki izolowania osób naruszających porządek prawny.

NIK zwraca uwagę na konieczność wzmocnienia nadzoru Komendanta nad czynnościami zatrzymania osób i zapewnieniem niezbędnego przygotowanie policjantów do wykonania tych zadań.

OBSZAR

5. Podejmowanie i przeprowadzanie interwencji z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego

Opis stanu
faktycznego

W KSP nie wdrażano algorytmu czynności interwencyjnych. Służba patrolowa w garnizonie stołecznym Policji realizowana jest w oparciu o przepisy wewnętrzne

wydawane przez Komendanta Głównego Policji, w których określany jest tok postępowania policjantów w niektórych rodzajach interwencji, w tym pełnienia służby patrolowej, realizacji działań Policji w związku ze zdarzeniami szczególnymi, pełnienia służby na drogach, realizacji procedury „Niebieskie Karty”⁴⁶. W celu uregulowania postępowania policjantów podczas przeprowadzanych interwencji w garnizonie stołecznym, Komendant wydał przepisy dotyczące organizacji służby patrolowej, nadzoru nad prawidłowym przebiegiem służby, katalogu zdarzeń podlegających meldowaniu dyżurnemu KSP⁴⁷.

Większość interwencji przekazywana jest policjantom służby patrolowej przez służbę dyżurną i przez policjantów tej służby, a realizacja interwencji jest ukierunkowywana i nadzorowana. Algorytmy postępowania służby dyżurnej określone są w wydanych przez Komendanta Głównego Policji wewnętrznych aktach prawnych oraz poleceniu KGP⁴⁸ i mają zastosowanie także do trybu postępowania policjantów przeprowadzających interwencje policyjne na terenie garnizonu stołecznego Policji. Z informacji przedłożonych przez Komendanta, w oparciu o dane wygenerowane z systemu SESPól wynika, że w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. w garnizonie Stołecznym Policji przeprowadzono ogółem 1 016,1 tys. interwencji. W policyjnych systemach informacyjnych nie były gromadzone szczegółowe informacje dotyczące użycia śpb, za wyjątkiem danych SESPól dotyczących użycia śpb w postaci: psów służbowych, koni służbowych, paralizatorów elektrycznych, wodnych środków obezwładniających, pocisków niepenetracyjnych i broni palnej. Z danych tych wynikało, że w 2020 r. odnotowano zastosowanie broni palnej (15 przypadków), paralizatora elektrycznego (14 przypadków) i pocisków niepenetracyjnych (2 przypadki), zaś w I połowie 2021 r. zastosowano: broń palną (10 przypadków), paralizator elektryczny (2 przypadki), psy służbowe (1 przypadek).

(akta kontroli tom II str. 205-207, tom III str. 89-96)

Na podstawie przedłożonych przez Komendanta danych dotyczących skutkowych przypadków zastosowania śpb⁴⁹ w garnizonie Stołecznym Policji ustalono, że w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2021 r. odnotowano ogółem 38 takich zdarzeń (tj. 0,004% ogółu interwencji w garnizonie Stołecznym Policji). Najczęściej skutek ten występował w przypadku użycia siły fizycznej w postaci technik obezwładniających (21 przypadków, przy czym w jednym z nich policjant użył także

⁴⁶ Tj. odpowiednio: zarządzenie Nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14.08.2007 roku w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym (Dz. Urz. KGP. z 2018 poz. 108 ze zm.); zarządzenie KGP nr 20/2020 (wcześniej zarządzenie KGP nr 23/2014); zarządzenie nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 22.09.2017 r. w sprawie pełnienia służby na drogach (Dz. Urz. KGP 2017.64); Wytoczne nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 15.12.2020 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (Dz. Urz. KGP poz. 63).

⁴⁷ Decyzja nr 85/15 z dnia 01.03.2015 r. w sprawie wprowadzenia do użytkowania „Ramowej instrukcji organizacji służby patrolowej na terenie podległym Komendantowi Stołecznemu Policji” (niepublikowana), Decyzja nr 215 z dnia 27.05.2020 r. w sprawie nadzoru nad prawidłowym przebiegiem pełnienia służby przez policjantów jednostek organizacyjnych Komendy Stołecznej Policji (niepublikowana), decyzja nr 393/2018 KSP z dnia 12.07.2018 r. w sprawie wprowadzenia do użytku służbowego „Katalogu zdarzeń podlegających meldowaniu dyżurnemu Komendy Stołecznej Policji przez komórki organizacyjne Komendy Stołecznej Policji, dyżurnego Komendy Powiatowej/Rejonowej oraz Komisarjatu Specjalistycznego Policji” (niepublikowana).

⁴⁸ Zarządzenie nr 1173 Komendanta Głównego Policji z dnia 10.11.2004 r. w sprawie organizacji służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Policji (Dz. Urz. KGP z 2013 r. poz. 73 ze zm.) – dalej zarządzenie KGP nr 1173/2017. Zarządzenie nr 36 Komendanta Głównego Policji z dnia 14.11.2017 r. w sprawie zadań realizowanych przez Policję w sytuacjach kryzysowych (Dz. Urz. KGP poz.73 ze zm.), Polecenie Komendanta Głównego Policji z dnia 22.01.2007 r. w sprawie algorytmu postępowania dyżurnych jednostek organizacyjnych Policji w związku z przyjętym zgłoszeniem o wydarzeniu, l.dz. DS.-d-60/2007.

⁴⁹ Skutkowe zastosowanie śpb – rozumiane jako użycie lub wykorzystanie śpb, w wyniku którego nastąpił skutek w postaci zranienia osoby lub wystąpienia innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby albo jej śmierć.

śpb w postaci kaftana bezpieczeństwa). Pozostałe odnotowane przypadki skutkowego użycia śpb dotyczyły zastosowania: kajdanek (9 przypadków, przy czym w 5 z nich policjant użył także siły fizycznej w postaci technik obezwładniających), broni palnej (5 przypadków), paralizatora elektrycznego (1 przypadek), pałki służbowej (1 przypadek) i radiowozu (1 przypadek). W grupie tej, 10 przypadków dotyczyło funkcjonariuszy komórek organizacyjnych KSP i Oddziału Prewencji Policji w Warszawie, w tym: siła fizyczna (5 przypadków), broń palna (3 przypadki), kajdanki (2 przypadki). W żadnym z ww. przypadków nie wystąpił skutek w postaci śmierci osoby. W oparciu o przedłożoną dokumentację służbową z dokonanej przez przełożonych oceny prawidłowości wykorzystania śpb w postaci kajdanek zakładanych na ręce, w tym kajdanek jednorazowego użytku, oraz siły fizycznej w postaci technik transportowych, obrony, ataku i obezwładniania w trakcie czynności służbowych we wszystkich siedmiu powyższych przypadkach, NIK ustaliła, że: w 4 przypadkach wszczęto czynności wyjaśniające na podstawie art. 134i ustawy o Policji (jeden z użyciem kajdanek i trzy z użyciem siły fizycznej), w pięciu badanych przypadkach podjęto czynności na podstawie art. 39 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (dalej: uŚPB)⁵⁰, (w dwóch przypadkach wszczęto jednocześnie czynności wyjaśniające i czynności z art. 39 ust. 3 pkt 1 uŚPB). Dokumentacja zgromadzona w ramach prowadzonych powyższych czynności była zgodna z wymogami wynikającymi z art. 134i ustawy o Policji, i art. 39 ust. 3 pkt 1 uŚPB. Wykonane czynności pozwoliły na dokonanie oceny prawidłowości, podjętych przez funkcjonariuszy podczas zdarzeń, działań. Sprawozdania były przygotowane rzetelnie i oparte na zgromadzonym materiale dowodowym. Wnioski sformułowane w sprawozdaniach i notatkach z użycia/wykorzystania śpb zakończyły się bądź odstąpieniem od wszczęcia postępowania dyscyplinarnego (w przypadku czynności wyjaśniających), bądź oceną zasadności użycia śpb przez właściwego przełożonego i wnioskiem o zasadności i prawidłowości użycia śpb.

(akta kontroli tom II str. 178-201, 258, 381-389, 418, tom III str.113-115)

Komendant wdrożył mechanizmy nadzoru i monitorowania interwencji podejmowanych przez podległych sobie funkcjonariuszy, za pośrednictwem Wydziału Prewencji KSP. W przypadku interwencji podejmowanych przez funkcjonariuszy garnizonu stołecznego Policji, których okoliczności budzą wątpliwości i są trudne do natychmiastowej, jednoznacznej oceny przez przełożonych policjantów, Wydział Prewencji KSP może zająć stanowisko w danej sprawie. Na podstawie zapisów w notatkach służbowych policjantów, prowadzona jest weryfikacja losowo wybranych służb, w tym podejmowanych interwencji. W przypadku stwierdzenia przez Wydział Prewencji KSP nieprawidłowości w trakcie podejmowanych interwencji przez funkcjonariuszy Policji, stosowne informacje przekazywane są kierownikom jednostek organizacyjnych garnizonu stołecznego Policji, w celu ich wyjaśnienia i wyeliminowania powstałych uchybień w przyszłości. Zgodnie z decyzją⁵¹ Komendanta Stołecznego Policji, policjanci, którzy pełnią służbę oficerów nadzorujących, podejmują czynności mające na celu ujawnianie i eliminowanie uchybień i niedociągnięć popełnianych przez policjantów w trakcie pełnienia służby, a także kierowani są na miejsca wybranych zdarzeń, w tym również na miejsca niektórych interwencji. W SSK KSP na bieżąco sprawdzana jest prawidłowość dokumentowania interwencji policyjnych w SWD, właściwego nadawania miernika czasu reakcji oraz uzupełniania opisów w dedykowanych formatkach. Powyższe jest monitorowane każdej doby przez koordynatora SSK

⁵⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 2418.

⁵¹ Decyzja nr 215 Komendanta Stołecznego Policji z dnia 27.05.2020 r. w sprawie nadzoru nad prawidłowym przebiegiem pełnienia służby przez policjantów jednostek organizacyjnych Komendy Stołecznej Policji.

KSP. Ponadto prawidłowość dokumentowania interwencji policyjnych, jak i czas ich trwania, jest na bieżąco weryfikowana przez administratorów SWD. Na potrzeby dokonywania weryfikacji zasadności i prawidłowości zastosowania śpb podczas interwencji podejmowanych przez policjantów OPP, Dowódca OPP wydał decyzję⁵², w której określił m.in. wzór notatki z użycia /wykorzystania śpb, na której przełożeni dokonują wpisów co do wyników oceny prawidłowości zastosowania śpb przez policjantów OPP. W KSP w ramach nadzoru nad stosowaniem śpb zgodnie z poleceniami Zastępcy Komendanta Stołecznego Policji⁵³ realizowane są sprawdzenia, czy nie dochodzi do przypadków posiadania w trakcie służby przez policjantów garnizonu stołecznego Policji, przedmiotów pozostających poza katalogiem stosowanych w Policji śpb wskazanych w art. 12 ust. 1 uŚPB. Do Wydziału Kontroli KSP przesyłane są informacje z jednostek i komórek organizacyjnych KSP o wynikach takich sprawdzeń. Natomiast w KSP nie są monitorowane zagadnienia dot. przypadków wystąpienia zagrożenia życia lub zdrowia funkcjonariuszy, w związku z podjęciem interwencji wobec osób w stanie po spożyciu alkoholu lub środków odurzających lub substancji psychotropowych, a także wobec osób posiadających broń palną.

(akta kontroli tom II str. 207-210)

Korzystając z upoważnienia określonego w § 9 ust. 3 zarządzenia KGP nr 1173/2017⁵⁴ Komendant wydał w dniu 12 lipca 2018 r. decyzję⁵⁵ dotyczącą zdarzeń podlegających meldowaniu dyżurnemu KSP, na podstawie której wprowadził do użytku służbowego „Katalog zdarzeń podlegających meldowaniu dyżurnemu Komendy Stołecznej Policji przez komórki organizacyjne Komendy Stołecznej Policji, dyżurnego Komendy Powiatowej/Rejonowej oraz Komisariatu Specjalistycznego Policji”, a także określił tryb powiadamiania dyżurnego KSP o zaistniałym zdarzeniu. Wydział Kontroli KSP⁵⁶ realizuje m.in. zadania związane z wydarzeniami nadzwyczajnymi z udziałem policjantów i pracowników Policji. Każdorazowo w przypadku użycia/wykorzystania przez policjantów broni palnej służbowej, w tym także w trakcie interwencji, w Wydziale Kontroli KSP sporządzana jest notatka służbowa zawierająca weryfikację sposobu badania (oceny), użycia lub wykorzystania służbowej broni palnej dokonywanej przez właściwego przełożonego policjanta⁵⁷. Pisemne informacje dotyczące wszystkich wydarzeń związanych z bronią palną służbową, w tym także w trakcie zaistniałych interwencji przesyłane są do Wydziału Analiz Biura Kontroli KGP.

(akta kontroli tom II str. 209-210, 221-231)

Na podstawie protokołów z odpraw stwierdzono, że przed rozpoczęciem służby sprawdzana jest wiedza ogólna policjantów w zakresie: warunków i przypadków użycia broni palnej i śpb, prawidłowego i bieżącego prowadzenia notatników służbowych i innej dokumentacji służbowej oraz prawidłowego i terminowego prowadzenia kart pracy w systemie SESPOL. Prowadzący odprawę sprawdza znajomość policjantów w zakresie podstawowych uprawnień, zasad użycia lub wykorzystania śpb oraz służbowej broni palnej. W ramach pełnionych przez

⁵² Decyzja Nr 43/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie zasad dokumentowania w Oddziale Prewencji Policji w Warszawie instruktaży do służby, odpraw do służby w ramach zabezpieczeń, użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego oraz sporządzania w tym zakresie dokumentacji.

⁵³ Zawartymi w piśmie z-cy Komendanta Stołecznego Policji z dnia 21.06.2017 r. l.dz. I-KIII-416/17.

⁵⁴ Zarządzenie nr 1173 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 listopada 2004 r. w sprawie organizacji służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Policji.

⁵⁵ Decyzja nr 393/2018 w sprawie Katalogu zdarzeń podlegających meldowaniu dyżurnemu Komendy Stołecznej Policji przez komórki organizacyjne Komendy Stołecznej Policji.

⁵⁶ Zgodnie z § 33 pkt 4 Regulaminu Komendy Stołecznej Policji z dnia 23 lutego 2021 r.

⁵⁷ Na podstawie § 39 ust 3 pkt 1 uŚPB.

policjantów służb oficerów nadzorujących, zgodnie z decyzją⁵⁸ Komendanta sprawdzana jest wyrywkowo wiedza policjantów w zakresie warunków i przypadków użycia broni palnej i śpb, a także poddawana jest kontroli prawidłowość i bieżące prowadzenie notatników służbowych.

(akta kontroli tom II str. 211-214, 469-471)

W celu realizacji prawidłowego nadzoru, o którym mowa w §39 zarządzenia nr 768 Komendanta Głównego Policji⁵⁹, w dniu 27 maja 2020 r. została wydana decyzja dotycząca prawidłowego przebiegu pełnienia służby⁶⁰. W decyzji tej określono, że w przypadku wystąpienia szczególnie ważnych zdarzeń zaistniałych podczas służby, dyżurny SSK KSP, bez względu na wyznaczony rejon pełnienia służby, może skierować w dane miejsce patrol oficerów nadzorujących KSP, w celu objęcia zdarzenia osobistym nadzorem. Tego rodzaju patrol, w celu wzmożenia nadzoru służbowego, wysyłany jest także na miejsca zdarzeń, w trakcie których doszło do użycia/wykorzystania śpb. Ponadto w § 7 pkt 1 ww. decyzji nr 215 Komendanta Stołecznego Policji zawarto dyspozycję zobowiązującą m.in. KRP i KPP do opracowania własnych koncepcji całodobowego nadzoru realizowanego przez osoby funkcyjne, nad pełnieniem służby przez podległych policjantów. Na podstawie § 10 ust. 4 zarządzenia Komendanta Głównego Policji⁶¹ utworzono w KSP Zespół Zadaniowy w którym uczestniczy Zastępca Komendanta Stołecznego Policji nadzorujący pion prewencji - pełniący jednocześnie funkcje koordynatora, o którym mowa w § 9 ust. 1 ww. zarządzenia. Zgodnie z §6 decyzji⁶² w sprawie nadzoru nad prawidłowym przebiegiem służby, na podstawie polecenia Komendanta Stołecznego Policji, kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych KSP, sprawują nadzór w następujący sposób:

- Dowódca OPP oraz jego zastępcy, co najmniej raz w miesiącu przeprowadzają sprawdzenie prawidłowości zasad i formy pełnienia służby przez dyżurnych jednostki i poszczególnych pododdziałów, a także sposobu pełnienia służby przez podległych policjantów w terenie,
- Naczelnicy WRD, WWP i Wydziału Ochrony Placówek Dyplomatycznych KSP oraz ich zastępcy, co najmniej raz w miesiącu, przeprowadzają sprawdzenie prawidłowości stosowania zasad i formy pełnienia służby przez dyżurnych oraz realizacji przydzielonych zadań służbowych przez podległych policjantów w terenie,
- Komendanci Powiatowi, Rejonowi i Komisariatów Specjalistycznych Policji, co najmniej raz w miesiącu, a ich zastępcy nadzorujący pion prewencji, co najmniej dwa razy w miesiącu, przeprowadzają sprawdzenie, w godz. 19.00-5.00, w zakresie prawidłowości pełnienia służby przez dyżurnych, sposobu pełnienia służby przez podległych policjantów w terenie, a także innych funkcjonariuszy służby prewencyjnej kierowanych do realizacji zadań na obszarze terytorialnego zasięgu działania danej jednostki.

Komendant podejmował działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa (fizycznego i prawnego) funkcjonariuszy przeprowadzających interwencje, osób wobec których

⁵⁸ Decyzja nr 215 Komendanta Stołecznego Policji z dnia 27.05.2020 r. w sprawie nadzoru nad prawidłowym przebiegiem pełnienia służby przez policjantów jednostek organizacyjnych Komendy Stołecznej Policji (niepublikowana).

⁵⁹ Zarządzenie z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym (Dz. Urz. KGP z 2018 r. poz. 108 ze zm.).

⁶⁰ Decyzja nr 215 Komendanta Stołecznego Policji w sprawie nadzoru nad prawidłowym przebiegiem pełnienia służby przez policjantów jednostek organizacyjnych Komendy Stołecznej Policji (niepublikowana).

⁶¹ Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14.08.2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym,

⁶² Decyzja nr 215 Komendanta Stołecznego Policji z dnia 27.05.2020 r. w sprawie nadzoru nad prawidłowym przebiegiem pełnienia służby przez policjantów jednostek organizacyjnych Komendy Stołecznej Policji.

podejmowano interwencje oraz osób postronnych, podczas przeprowadzanych interwencji. Działania te obejmowały w szczególności zadaniowanie właściwych merytorycznie komórek organizacyjnych KSP w zakresie prowadzenia szkoleń i doskonalenia zawodowego policjantów (w tym w obszarze taktyki i technik interwencji, konwojowania i doprowadzania osób, posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej), opracowania materiałów szkoleniowych dotyczących uprawnień i obowiązków funkcjonariuszy Policji, w związku z przeprowadzaniem przez nich interwencji oraz prowadzenia bieżącej analizy braków sprzętu uzbrojenia, konieczności jego wymiany oraz doposażenia jednostek/komórek organizacyjnych KSP. Na polecenie Komendanta, w Wydziale Prawnym KSP opracowano opinię prawną w sprawie możliwych sposobów ochrony prawnej funkcjonariuszy Policji, w przypadku: wykorzystywania wizerunku funkcjonariusza Policji, zarejestrowanego w związku z realizowanymi przez niego interwencjami oraz w przypadku tworzenia z jego wykorzystaniem filmów i memów prześmiewczych, znieważenia funkcjonariusza Policji za pośrednictwem social mediów, przekazania danych dotyczących policjanta i jego osób najbliższych za pośrednictwem social mediów, odmówienia wykonania usług z uwagi na wykonywany zawód.

(akta kontroli tom II str. 213-243)

Funkcjonariusze komórek organizacyjnych KSP (z wyłączeniem WRD KSP, którego funkcjonariusze ujawnili w ww. okresie 3,8 tys. przestępstw), w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2021 r. przeprowadzili 139, 4 tys. interwencji⁶³. Analiza dokumentacji 21 interwencji przeprowadzonych w latach 2019-2021, w ramach których użyto śpb (10 przeprowadzonych przez funkcjonariuszy WWP KSP i 11 interwencji/zatrzymań w związku z ujawnionymi przestępstwami, przez funkcjonariuszy WRD KSP) wykazała, że funkcjonariusze sporządzali wymaganą dokumentację, w zależności od zdarzenia w postaci, w szczególności: notatek urzędowych z zatrzymania osoby, protokołów zatrzymania osoby, dokumentacji związanej z pobytem osoby zatrzymanej w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych lub Doprowadzonych w celu wytrzeźwienia (dalej: PDOZ), kwitów depozytowych, ewentualnych badań lekarskich, zezwoleń lekarza na pobyt osoby zatrzymanej w PDOZ, ewentualnych skarg i zażaleń złożonych przez osobę zatrzymaną złożonych w trakcie pobytu w PDOZ, ewentualnych zażaleń na sposób przeprowadzenia interwencji i zatrzymania, oraz przyczynę zatrzymania, wydruków z SWD dotyczących zatrzymania osoby, protokołów odpraw ww. funkcjonariuszy WPP i WRD KSP, notatników służbowych funkcjonariuszy dot. zatrzymania osób. We wszystkich badanych przypadkach podczas interwencji funkcjonariusze użyli śpb, w zależności od interwencji, w postaci: siły fizycznej, bądź kajdanek zakładanych na ręce lub chemicznych środków obezwładniających (w postaci gazu pieprzowego).

(akta kontroli tom II str. 244-250, 254-262,436-471)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie dokumentowanie czynności służbowych odzwierciedlających przebieg podejmowanych interwencji. Niezbędna dokumentacja, w szczególności dotycząca wykorzystania/użycia śpb, sporządzana była w sposób rzetelny, wyczerpujący i obiektywny. Prowadzono nadzór i monitorowanie podejmowanych działań interwencyjnych, a także weryfikowano

⁶³ W odniesieniu do Wydziału Ruchu Drogowego KSP z uwagi na fakt, iż dane statystyczne zawarte w Systemie Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji nie odnoszą się do ilości przeprowadzonych interwencji przez policjantów komórek Wydziału Ruchu Drogowego KSP, zastępczo przedstawiono liczbę ujawnionych przestępstw przez policjantów tego wydziału we wskazanym powyżej okresie.

zasadność i prawidłowość zastosowania śpb. Na podstawie losowo wybranych interwencji stwierdzono, że funkcjonariusze Policji w toku wykonywania czynności służbowych przestrzegali praw człowieka, zasadnie i prawidłowo stosowali śpb, właściwi przełożeni dokonywali oceny zasadności użycia śpb, a w przypadku wątpliwości wszczynane były postępowania wyjaśniające oraz postępowania dyscyplinarne. Jednocześnie zachowane były zasady bezpieczeństwa funkcjonariuszy podejmujących interwencje.

OBSZAR

6. Kontrola stosowania przez funkcjonariuszy środków przymusu bezpośredniego. Pomoc psychologiczna i prawna udzielana policjantom

Opis stanu faktycznego

W oparciu o dane wprowadzone do SESPól ustalono, że w garnizonie stołecznym Policji w 2019 roku nie prowadzono postępowań dyscyplinarnych w związku z zastosowaniem przez funkcjonariuszy śpb. Natomiast w roku 2020 odnotowano sześć takich postępowań, z czego dwa postępowania dyscyplinarne prowadzone były w KSP, dwa w KRP Warszawa III (dotyczyły one użycia przez policjantów siły fizycznej) oraz dwa w KPP w Otwocku (dotyczyły użycia pałki służbowej). Postępowania prowadzone w KSP zostały zakończone wydaniem orzeczenia o niewinności, natomiast postępowania prowadzone w KRP Warszawa III i KPP w Otwocku zakończono wydaniem orzeczenia o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego (ze względu na zwolnienie policjantów ze służby w Policji). W odniesieniu do roku 2021 roku w garnizonie stołecznym Policji przeprowadzono łącznie siedem postępowań dyscyplinarnych w związku z zastosowaniem przez funkcjonariuszy śpb (w KRP Warszawa VII - jedno dotyczące użycia pałki służbowej i w KRP Warszawa IV - jedno dotyczące użycia siły fizycznej). Wymienione postępowania dyscyplinarne zostały zakończone wydaniem orzeczenia o stwierdzeniu winy i ukaraniu karą dyscyplinarną nagany. Natomiast w KRP Warszawa I przeprowadzono pięć takich postępowań dyscyplinarnych i dotyczyły one użycia siły fizycznej. Trzy z nich zakończyły się wydaniem orzeczenia o uznaniu winnym i wymierzeniu kary dyscyplinarnej nagany, jedno o uznaniu winny i wymierzeniu kary dyscyplinarnej upomnienia, natomiast jedno zostało zakończone wydaniem orzeczenia o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego.

(akta kontroli tom II str. 257-258, 282-301)

W okresie objętym kontrolą wobec 2 policjantów KSP (w roku 2020) prowadzone były postępowania dyscyplinarne w związku z użyciem śpb w postaci siły fizycznej. Oba postępowania zakończyły się prawomocnymi orzeczeniami Komendanta Stołecznego Policji uniewinniającymi funkcjonariuszy. Jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Kadr KSP wobec uniewinnionych funkcjonariuszy przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Śródmieścia toczy się postępowanie karne obejmujące okoliczności, które były przedmiotem zakończonego postępowania dyscyplinarnego, na dzień zakończenia czynności kontrolnych pozostające w toku. W ww. okresie nie prowadzono postępowań dyscyplinarnych w związku z użyciem śpb w postaci: kajdanek, pocisków niepenetracyjnych oraz chemicznych i elektrycznych środków obezwładniających, oraz nieprawidłowym udokumentowaniem użycia/wykorzystania śpb. Nie stwierdzono także bezprawnego użycia śpb wobec osób, o których mowa w art. 9 ust. 1 uŚPB, tj. kobiet w widocznej ciąży, osób, których wygląd wskazywał na wiek do 13 roku życia oraz osób o widocznej niepełnosprawności. Nie odnotowano w KSP przypadków zainicjowania czynności dyscyplinarnych spowodowanych informacją przekazaną przez Rzecznika Praw Obywatelskich czy zapytaniem poselskim.

(akta kontroli Tom str. tom I str. 14-15, tom II str. 180-181)

W latach 2019-2021⁶⁴ problematyka używania lub wykorzystania śpb przez funkcjonariuszy Policji nie była przedmiotem kontroli wewnętrznych ani przedmiotem audytu. Natomiast w roku 2021, zgodnie z *Planem kontroli Wydziału Kontroli Komendy Stołecznej Policji na 2021 rok*, na podstawie ustawy o kontroli w administracji rządowej, kontrolerzy Wydziału Kontroli KSP rozpoczęli trzy kontrole na temat: „Postępowanie z przedmiotami pozostającymi na wyposażeniu Policji przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej” w dwóch jednostkach organizacyjnych KSP. Jedną z kontroli planowaną jest na grudzień 2021 r. W okresie objętym kontrolą zakończono kontrole w KPP Pruszków i KRP Warszawa II. Stwierdzono m. in. że w 72% przypadków policjantom do służby w pierwszej kolejności przydzielany był paralizator niewyposażony w jednostkę zasilającą SAP (bez kamery), co jest niezgodne z obowiązującymi przepisami⁶⁵, policjanci ujęci w wykazie osób uprawnionych do wykonywania Testu Iskry oraz uprawnionych do wydawania i przechowywania TASERÓW nie posiadali instruktażu, o którym mowa w § 5 ust. 1pkt. 1 wytycznych nr 4 KGP a policjanci służby dyżurnej nie posiadali należytego instruktażu i realizowali czynności związane z wydawaniem, przyjmowaniem oraz przechowywaniem paralizatorów. W celu wyeliminowania przyczyn i skutków stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz zapobieżenia powstaniu analogicznych błędów w przyszłości, Komendant polecił Komendantom ww. jednostek podjęcie stosownych działań.

(akta kontroli tom I str. 15, tom II str. 541-542)

Komendant Stołeczny Policji Decyzją nr 321/2017⁶⁶ wydaną na podstawie § 8 ust. 2 regulaminu KSP ustanowił Pełnomocnika Komendanta Stołecznego Policji do spraw Ochrony Praw Człowieka. Funkcję tę powierzył Radcy Jednoosobowego Stanowiska ds. Ochrony Praw Człowieka KSP. Jednocześnie na podstawie Rozkazu Organizacyjnego Komendanta Stołecznego Policji Nr 8/WA/18 z dnia 27 kwietnia 2018 r. przekształcono Jednoosobowe Stanowisko ds. Ochrony Praw Człowieka i z dniem 1 maja 2018 r. powołano Zespół do spraw Ochrony Praw Człowieka KSP. Do zadań Pełnomocnika funkcjonującego w ramach Zespołu należy propagowanie praw człowieka w Policji, oraz dbanie o przestrzeganie standardów i ochrony praw człowieka w komórkach organizacyjnych KSP. Pełnomocnik omawiał, podczas odpraw służbowych przypadki naruszeń praw człowieka (w tym także prowadził instruktaż dla policjantów uczestniczących w zabezpieczeniu zgromadzeń), zapoznawał policjantów z treściami i wnioskami zakończonych postępowań skargowych z obszaru I „Nieludzkie lub poniżające traktowanie” i II „Naruszenie prawa do wolności”, zapoznawał funkcjonariuszy z wyrokami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, przeprowadzał szkolenia w zakresie ochrony praw i wolności człowieka w kontekście etyki zawodowej policjanta, monitorował działania komórek organizacyjnych Komendy i jednostek organizacyjnych KSP pod kątem respektowania godności ludzkiej i przestrzegania praw człowieka, zasad równego traktowania i zasad etyki zawodowej, opracował na potrzeby szkoleniowe materiały dotyczące przeciwdziałania w stosowaniu tortur i roli sygnalistów w Policji. Ponadto Pełnomocnik wizytował policyjne PDOZ oraz policyjne izby dziecka w zakresie przestrzegania praw człowieka, zasad równego traktowania i zasad etyki zawodowej przez policjantów i pracowników wykonujących zadania w komórkach organizacyjnych komendy, udzielał konsultacji policjantom w zakresie

⁶⁴ Do 6 lipca 2021 r.

⁶⁵ Wytyczne nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lipca 2018 roku w sprawie wybranych procedur i sposobu sprawowania nadzoru nad postępowaniem policjantów lub innych wyznaczonych osób z przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, pozostającymi na wyposażeniu Policji (Dz. Urz. KGP, poz. 82 ze zm.), dalej wytyczne nr 4 KGP.

⁶⁶ Decyzja nr 321/2017 z dnia 7 czerwca 2017 r. Komendanta Stołecznego Policji w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Komendanta Stołecznego Policji do spraw Ochrony Praw Człowieka.

dostrzeżonych uchybień i nieprawidłowości w działaniach Policji w tym obszarze, inicjował zmiany w przepisach prawa, opiniował projekty aktów prawnych oraz uczestniczył w opracowaniu wewnętrznych procedur związanych z przestrzeganiem praw człowieka, zasad równego traktowania i zasad etyki zawodowej. Na stronie internetowej Zespołu ds. Ochrony Praw Człowieka KSP zamieszczona została zakładka pod nazwą „Punkt kontaktowy w zakresie ochrony prawnej funkcjonariuszy Policji”, zawierająca dane teled adresowe dla funkcjonariuszy potrzebujących porady w tym zakresie. Pełnomocnik przedkładał Komendantowi w terminie do 31 marca każdego roku, sprawozdanie ze swojej działalności w roku poprzedzającym. W dniu 12 stycznia 2019 r. Komendant polecił kierownikom jednostek organizacyjnych KSP, wyznaczyć nieetatowych koordynatorów ds. ochrony praw człowieka.

(akta kontroli Tom str. tom I str. 129-196, tom II str. 218-219)

Przyjmowanie, rozpatrywanie oraz załatwianie skarg obywateli i instytucji na działania Policji i zachowanie policjantów oraz nadzorowanie ich rozpatrywania przez jednostki Policji.

Jak wyjaśnił Komendant Stołeczny Policji, do SESPol nie wprowadza się danych dotyczących wpływających skarg do KSP. Również moduł SWOP.SKARGA nie został wdrożony do użytku i pozostaje w fazie testowej.

W okresie objętym kontrolą do KSP wpłynęło dwadzieścia skarg z kategorii I – „Nieludzkie lub poniżające traktowanie”, i dwie skargi z kategorii II – „Naruszenie prawa do wolności”⁶⁷. Badaniem objęto dokumentację wszystkich skarg z kategorii I i II, które wpłynęły do KSP w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2021 r.:

- 19 skarg⁶⁸ w kategorii I niehumanitarnego lub poniżającego traktowania zostało przekazanych zgodnie z właściwością kierownikom komórek i jednostek organizacyjnych KSP, w celu procedowania. Zostały załatwione we własnym zakresie. W 5 przypadkach sprawy prowadzono równolegle przez prokuraturę,
- 2 skargi w kategorii naruszenia prawa do wolności zostały przekazane zgodnie z właściwością kierownikom komórek i jednostek organizacyjnych KSP, w celu procedowania i załatwione we własnym zakresie. W jednym przypadku sprawa prowadzona była przez prokuraturę.

Siedem skarg uznano za niepotwierdzone, a trzynaście skarg uznano za inne (nierozstrzygnięte - 9, wycofane - 1 lub skierowane do przeprowadzenia czynności wyjaśniających na podstawie art. 134i ustawy o Policji - 3).

Badanie ww. skarg w zakresie formalnym i materialnym wykazało, że:

- skargi prawidłowo przyjęte przez Wydział Kontroli KSP przekazano, zgodnie z właściwością kierownikom komórek i jednostek organizacyjnych KSP, w celu procedowania⁶⁹,
- rozpoznano podniesione w skargach zarzuty (w jednym przypadku nie rozpatrzono skargi merytorycznie i nie uzasadniono odpowiedzi)⁷⁰. Komendant wyjaśnił, że z uwagi na charakter sformułowanych uwag, wystąpienie Biura Rzecznika Praw Obywatelskich przekazano do Prokuratury Rejonowej Warszawa Śródmieście – Północ w Warszawie w celu procesowego rozpoznania oraz do dyspozycji Biura Spraw Wewnętrznych Policji w Warszawie, o czym powiadomiono Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich oraz skarżącego. Policja nie była uprawniona do merytorycznego uzasadnienia i ustosunkowania się do przedstawionych przez skarżącego zarzutów.

⁶⁷ Jedna skarga dotyczyła obu kategorii.

⁶⁸ w tym 1 skarga zawierała zarówno zarzuty z kategorii I jak i II.

⁶⁹ Zgodnie z §11 pkt. 3 Regulaminu Komendy Stołecznej Policji z dnia 23 lutego 2021 r.

⁷⁰ Do KSP wpłynęło wystąpienie Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w którym zwrócono się, o przedstawienie Rzecznikowi Praw Obywatelskich wyjaśnień, dotyczących okoliczności faktycznych i prawnych stanowiących podstawę do podjęcia interwencji wobec Pana Adama K.

Czynności w powyższym zakresie realizowane były w Prokuraturze Rejonowej Warszawa Śródmieście - Północ. Dlatego też w KSP podejmowano jedynie czynności zmierzające do udzielenia odpowiedzi do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich),

- przeprowadzono niezbędne czynności dowodowe,
- zgromadzono niezbędny materiał dowodowy i uzyskano stanowiska zaangażowanych w postępowanie,
- zawiadomiono skarżących o sposobie załatwienia skarg i wynikach postępowania,
- skargi załatwione zostały w terminie określonym przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego⁷¹ (dalej: k.p.a.), tj. w okresie jednego miesiąca.

(akta kontroli tom I str. str. 15-16, 112-128)

Jak wyjaśnił Komendant, we wskazanym okresie w Wydziale Kontroli KSP, w toku postępowania prowadzonego w trybie przepisów Działu VIII k.p.a., nie rozpatrywano żadnej skargi z kategorii I oraz kategorii II. W KSP, zgodnie z regulaminem⁷² kierownicy komórek organizacyjnych KSP i ich zastępcy przyjmują, rozpatrują i załatwiają skargi oraz wnioski w zakresie swojej właściwości. W latach 2019-2021 (pierwsze półrocze) wpłynęło 2 373 skarg. Sekcja Skarg i Wniosków Wydziału Kontroli KSP w powyższym okresie (do dnia 5 listopada 2021 r.) rozpatrzyła 168 skarg we własnym zakresie. Ponadto sporządzono 61 stanowisk dla Wydziału Skarg i Wniosków Biura Kontroli KGP dotyczących nieprawidłowości w pełnieniu obowiązków w trakcie służby przez policjantów garnizonu stołecznego Policji lub niestosownych zachowań funkcjonariuszy poza służbą. W ramach nadzoru nad sposobem przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w garnizonie stołecznym kolejno na 2019 r., 2020 r. i 2021 r., policjanci Sekcji Skarg i Wniosków Wydziału Kontroli KSP we wskazanym okresie przeprowadzili:

- 10 kontroli, na podstawie art. 6 ust. 5 oraz art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej⁷³,
- 4 kontrole na podstawie § 4 w zw. z § 13 ust. 1 i 3 wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych⁷⁴, wprowadzonych do stosowania w KSP⁷⁵ w okresie od 2019 r. do 2021 r.

W ramach nadzoru sprawowanego przez Wydział Kontroli KSP nad organizacją załatwiania skarg i wniosków przez komórki organizacyjne Komendy na podstawie § 33 pkt 2 i 3 Regulaminu KSP z dnia 23 lutego 2021 r., działając na mocy § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków z dnia 8 stycznia 2002 r., a także w związku z realizacją dyspozycji ujętej w art. 259 k.p.a. dokonano 46 okresowych ocen przyjmowania, rozpatrywania, załatwiania skarg i wniosków.

Na 2 373 skarg, które w latach 2019-2021 (pierwsze półrocze) wpłynęło do KSP, w Sekcji Skarg i Wniosków Wydziału Kontroli KSP 841 skarg podlegało analizie

⁷¹ Dz.U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.

⁷² Zgodnie z § 11 pkt 3 Regulaminu Komendy Stołecznej Policji z dnia 23.02.2021 r.

⁷³ Dz. U. z 2020 r., poz. 224.

⁷⁴ Załącznik do decyzji nr 65 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych (Dz. Urz. MSW z 2012 r., poz. 43, ze zm.).

⁷⁵ Decyzja nr 319 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 października 2012 r. w sprawie stosowania wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych (Dz. Urz. KGP z 2012 r., poz. 55, ze zm.).

w ramach bieżącego nadzoru i kontroli w zakresie prawidłowości przyjmowania, rozpatrywania, załatwiania skarg i wniosków, co stanowi 35,4% ogólnej liczby skarg, których wpływ odnotowano w KSP.

Z dwudziestu ww. skarg, przekazanych zgodnie z właściwością do: OPP, Wydziału Ochrony Placówek Dyplomatycznych, WWP, Wydziału Kadr, Wydziału Konwojowego, Wydziału do walki z Przestępczością Narkotykową, WRD, Komisariatu Kolejowego Policji, 9 skarg dotyczyło stosowania śpb, 7 stosowania niedozwolonych metod fizycznych/przemocy fizycznej, 2 skargi dotyczyły innego niehumanitarnego lub poniżającego traktowania, kolejne 2 warunków podczas konwoju osadzonych. Jedna skarga, w wyniku spotkania skarżącego z kierownictwem wydziału, została wycofana.

(akta kontroli tom II str. 259-260, 404-405)

W badanej próbie 20 skarg, w dwóch przypadkach skarg z obszaru I, i w jednym przypadku z obszaru I i II podjęto decyzję o wszczęciu czynności wyjaśniających na podstawie art. 134i ustawy o Policji. W efekcie tych postępowań w trzech przypadkach po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających odstąpiono od wdrożenia procedury dyscyplinarnej, bowiem czynności wyjaśniające nie potwierdziły zaistnienia przewinienia dyscyplinarnego.

(akta kontroli tom I str. 115-128)

W okresie objętym kontrolą, w KSP nie odnotowano zdarzenia śmiertelnego będącego następstwem użycia lub wykorzystania śpb lub broni palnej, natomiast w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2021 r., w KSP (łącznie z OPP) odnotowano łącznie 10 zdarzeń, w których następstwem użycia lub wykorzystania śpb lub broni palnej było zranienie osoby:

- OPP – 4 zdarzenia,
- WWP KSP – 3 zdarzenia,
- WRD KSP – 1 zdarzenie,
- Wydział Kryminalny KSP – 1 zdarzenie,
- Wydział dw. z Przestępczością Narkotykową KSP - 1 zdarzenie,

w tym: 3 przypadki wykorzystania broni palnej (WRD, Wydz. Kryminalny, Wydz. dw. z Przestępczością Narkotykową) wskutek czego doszło do zranienia osoby, we wszystkich przypadkach po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających⁷⁶ odstąpiono od wdrożenia procedury dyscyplinarnej, w dwóch przypadkach wszczęte przez prokuraturę postępowania zakończyły się odmową wszczęcia postępowania (po zażaleniu sąd utrzymał decyzję prokuratury) i umorzeniem postępowania. W dwóch przypadkach (WWP, OPP) w wyniku użycia kajdanek doszło do zranienia osoby, po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających odstąpiono od wdrożenia procedury dyscyplinarnej, w pięciu przypadkach (WWP, OPP) w wyniku użycia siły fizycznej doszło do zranienia osoby, po przeprowadzeniu w dwóch przypadkach czynności wyjaśniających odstąpiono od wszczęcia postępowań dyscyplinarnych. Natomiast w garnizonie stołecznym Policji (z wyłączeniem KSP i OPP) odnotowano 28 zdarzeń, w których następstwem użycia lub wykorzystania śpb lub broni palnej było zranienie osoby, i tak użyto: w 5 przypadkach siły fizycznej, w 14 przypadkach siły fizycznej i kajdanek, w 1 przypadku kajdanek zakładanych na ręce, w 1 przypadku przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, w 1 przypadku pałki służbowej, w 1 przypadku siły fizycznej i kaftana bezpieczeństwa, w 3 przypadkach siły fizycznej, kajdanek i ręcznego miotacza chemicznych środków obezwładniających i w 2 przypadkach broni palnej (szerzej opisane w rozdziale 5 wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli tom II str. 381-389)

⁷⁶ Na podst. art. 134i ustawy o Policji.

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 30 czerwca 2021 r. przedstawiciele Wydziału Psychologów KSP udzielili 6 policjantom KSP pomocy psychologicznej, o której mowa w art. 10 uŚPB:

- w dwóch przypadkach w roku 2020 wobec czterech funkcjonariuszy WRD KSP uczestniczących w zdarzeniu nadzwyczajnym – użycie broni palnej,
- w jednym przypadku w roku 2020 wobec dwóch funkcjonariuszy OPP w Warszawie uczestniczących w zdarzeniu nadzwyczajnym – użycie broni palnej.

Od dnia wejścia w życie ustawy⁷⁷ do 30 czerwca 2021 r., 189 policjantów KSP (w tym OPP) pokrzywdzonych przestępstwem, o którym mowa w art. 222, art. 223 lub art. 226 k.k., w związku z wykonywaniem czynności służbowych, uczestniczyło w postępowaniach karnych w charakterze pokrzywdzonego lub oskarżyciela posiłkowego, w tym 143 funkcjonariuszy OPP, 41 funkcjonariuszy WWP KSP, 3 funkcjonariuszy WRD KSP i 2 funkcjonariuszy Wydziału Konwojowego KSP.

W okresie objętym kontrolą (do dnia 30 czerwca 2021 r.) do Komendanta Stołecznego Policji wpłynęły 3 wnioski o udzielenie bezpłatnej ochrony prawnej, w trybie art. 66b ust. 1-3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Wydział Prawny KSP zapewnił ochronę na rzecz pokrzywdzonych policjantów w przedmiotowych postępowaniach, poprzez świadczenie pomocy prawnej przez radcę prawnego Wydziału Prawnego KSP. Dwa ze wskazanych postępowań są obecnie na etapie postępowania przygotowawczego, natomiast jedno postępowanie zostało prawomocnie zakończone⁷⁸.

(akta kontroli tom I str. 16-17, tom II str. 401-402)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Komendant Stołeczny Policji ustanowił i wdrożył procedurę przyjmowania i rozpatrywania skarg zaliczonych do kategorii I „niehumanitarne lub poniżające traktowanie” oraz kategorii II „naruszenie praw i wolności”. Skargi były rozpatrywane terminowo, w oparciu o prawidłowo zgromadzony, kompletny materiał dowodowy. Podejmowane były właściwe czynności, mające na celu wyjaśnienie zarzutów podnoszonych w skargach. NIK zwraca uwagę, że przyjęty w KSP system rozpatrywania skarg polegający na rozpatrywaniu skarg obywateli, przez kierowników komórek i jednostek organizacyjnych KSP, w których są zatrudnieni funkcjonariusze, których skargi dotyczą, a nie przez sekcję Skarg i Wniosków Wydziału Kontroli może stwarzać ryzyko nieobiektywnego i nierzetelnego ich rozpatrywania. W przypadku, w którym istniało uzasadnione przypuszczenie, iż dany środek przymusu bezpośredniego lub broń palna zostały użyte/wykorzystane niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, Komendant Stołeczny Policji zlecał wszczęcie czynności wyjaśniających w trybie art. 134i ustawy o Policji. W przypadku podejrzenia naruszenia przez funkcjonariuszy dyscypliny służbowej w zakresie nieprawidłowego użycia śpb wszczynano w stosunku do funkcjonariuszy postępowania dyscyplinarne.

⁷⁷ Ustawa z dnia 14 sierpnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach dotyczących wsparcia służb mundurowych, weszła w życie 1 października 2020 r. (Dz. U. poz. 1610).

⁷⁸ Odstąpiono od szczegółowego badania przypadków pomocy, ze względu na zapis art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, który zobowiązuje radcę prawnego do utrzymania w tajemnicy wszystkiego, o czym dowiedział się w związku z udzieleniem pomocy prawnej oraz brzmienie art. 15 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.).

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli odstąpiła od formułowania uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 30 listopada 2021 r.

Kontrolerzy
Agnieszka Cicha
specjalista kp.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Porządku
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
p.o. Dyrektora
Michał Jędrzejczyk

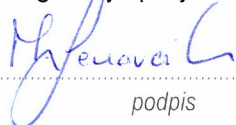
.....
podpis

Artur Kozłowski
doradca prawny

.....
podpis

Maciej Lenarcik
główny specjalista kp.

.....
podpis